

„A megtermelt borsóimból még a szomszéd gyermekeket is megkínáltam, büszkén adtam belőle nekik is, mert ez az én termésem volt: egészen más, mint amit a szüleim termeltek meg. Büszke voltam magamra, hogy most már én is képes vagyok zöldséget termelni. A program megtanított értékelni a házi zöldségek fontosságát, megmutatta, hogy mennyi munka van abban, amit mi készen kapunk a szüleinktől.”

TARTALOM

1. **Higgyünk az alternatívákban** – Kiss Judit írása
2. **láthatár**
Építő és épülő közösségek a szórványban
4. **tanterem**
Napjainkban is időtálló a ferences lelkület – Deák Szidónia írása
5. **óvoda**
Az első erdélyi óvoda különleges igényű gyerekeknek – Bíró Blanka írása
6. **láthatár**
Sporteszközöket kaptak a székelyföldi iskolák
15. **diákszemmel**
Játszva teremtettek újra kapcsolatokat a nagybányai diákok – Deák Szidónia írása
20. **portré**
Mai gyermeknek mai pedagógus kell – Antal Erika írása
23. **hivatalos**

7. **tanterem**

Szabadon okosodó gyerekek az erdei óvodában – Kerekes Edit írása

10. **iskola és kultúra**

Elek apó „mesebeli kincsei” a magyar népmese napján – Deák Szidónia írása

16. **láthatár**

Teljesült álom: felavatták a csángó kollégiumot

17. **láthatár**

A Toldi: egy kötelező, amit látni is kötelező

18. **lélekjelenlét**

A való életben nem kapunk száz dicséretet – Kiss Judit írása

22. **magánterület**

Urak, Nehezen, Él – László Noémi versei

12.

Kis kertészek – a gyerek is tud zöldséget termeszteni, ha akar

FOTÓ: ZÓLYA JULIANNA

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel
• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport
• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok
• magánterület • térkép

**Olvassa
a Magyar Közoktatást
az új tanévben is!**
www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2021–2022-es tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni. Arról is írhatnak, miként befolyásolta és befolyásolja a járványhelyzet a tanítás, tanulás folyamatát.

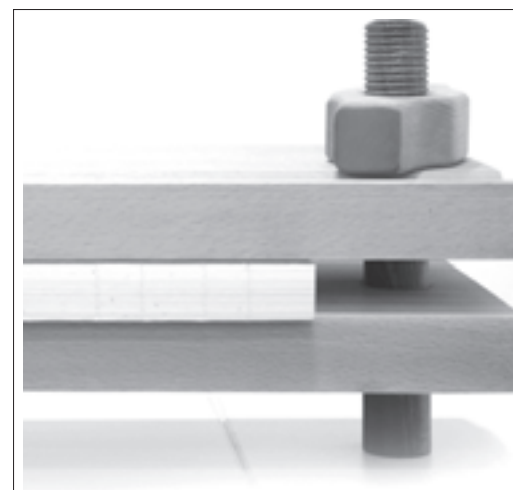
A Communitas Alapítvány által kiadott, immár tizenegy éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?
- Mi a legszebb és mi a legnehezebb a pedagógusi hivatásban?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro e-mail-címre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

[www.facebook.com/magyarkozoktatas](https://facebook.com/magyarkozoktatas)

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24
e-mail: mko@communitas.ro

Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Higgyünk az alternatívákban

„HISZEK AZ ALTERNATÍVÁKBAN. Alternatívát kell mutatni, de ahhoz a szülőnek következetesnek kell lennie, sőt mindennapi harcokat kell megvívnia a gyerekekkel” – mondta a pszichológus, amikor arról kérdeztük a véleményét, miként befolyásolhatja a gyerekek lelki és szociális életét a közösségi oldalak túl gyakori használata. Mindenki tapasztalhatja, hogy egyre inkább jellemző az iskoláskorúakra (és sajnos egyre kisebb korban), hogy rabjává válnak a legkülönbébb képeket, videókat tartalmazó szélsőben felsorakoztató internetes platformoknak. Ami nem is csoda, tekintve, hogy az okostelefon immár évek óta szinte a gyerekek, fiatalok „kezéhez nőtt”. Azért sem csoda, mert a pandémia miatt bevezetett online oktatás egyik figyelemre méltó hozadéka, hogy a gyerek még több időt tölt a képernyő előtt. És főként azért nem, mert a virtuális világ gyorsan villódzó színeivel, állandó változatosságot kínáló vibrálásával nagyon könnyen rabul ejt bárkit. Csillogóbb, szórakoztatóbb, gyorsabban pörgőbb világot mutat, mint a valóság. A csendesen hulló leveleket, a madarak röptét, a természet csodáit hosszasan figyelni nem olyan izgalmas és érdekesítő, mint az egymás után gyorsan következő, pár másodperces videók sorozata.

A való világ ebben az összevetésben unalmasnak és szürkének tűnhet, aminek a rejtelmeibe talán nem is vágyik az a fiatal, aki túlzottan beleveszett már a virtualitás bűvkörébe. Kulcskérdés, hogy a szülő mikor „adja áldását” arra, hogy a gyerek bemerészkedjen a lassan mindentudóvá és mindenhatóvá váló kétdimenziós labirintusokba. Ha túl korán és kontroll nélkül történik mindez, akkor a zseni emberke, aki nagyon könnyen a képernyőről feléje ömlő áradat rabjává válik, korán kiég, később unalmasnak találja a való életet, nem tud mit kezdeni vele. És ha túlnyomórészt a Messengeren tartja kortársaival a kapcsolatot, a való életben problémássá válhat majd szociális viszonyrendszerének kiépítése, kezelése.

Alternatívát kellene mutatni, ami persze egyáltalán nem könnyű, és a gyerekek nem is biztos, hogy szívesen kiengedik kezükből az okostelefont. Pedig millió dolog kínálkozhat a közösségi oldalak hosszas bámulása helyett: családi kirándulás, testmozgás, csapatjáték, színjátszás, barkácsolás, tánc, hangszerstanulás, kézügyesség-fejlesztés, közös idő a házi kedvencekkel, vagy – amiről e havi lapszámunkban írunk: a zöldségtermesztés. Kellő türelemmel és irányítással ugyanis a gyerekek is oda tudnak figyelni a kertészkedésre, fel tudják fedezni, mekkora csoda, ha az elültetett mag kikel, az öntözés és napfény hatására megerősödik, és majd meg is terem a zöldség. Az effajta történés nem gyors, nem villódzó, nem pár perces vagy másodperces, hiszen a való világ törvényei szerint működik, nem pedig a virtualitás szabályai szerint. Egy bizonyos: mindenképpen érdemes „offline” alternatívát kínálni a gyerekeknek.

Evangélikus óvodát és bölcsődét avattak Besztercén, új tanintézetek létesülnek Fehér megyében

Építő és épülő közösségek a szórványban

Evangélikus óvodát és bölcsődét avattak október első napjaiban Besztercén, míg a Fehér megyei Magyarpéterfalván egy modern napközis óvoda alapkövét tették le, a közeli Vajasdon pedig délutáni foglalkoztató központot adtak át. A magyar állam által finanszírozott beruházások fő célja, hogy segítsék a helyi magyar közösségek megmaradását.

A magyar állam támogatásával avattak magyar evangélikus bölcsődét és óvodát október elején Beszterce városában. Az intézményt megáldó Adorjáni Dezső evangélikus püspök megemlítette, hogy a nyugat-európai testvéregyházak gyakran lemondanak az iskoláikról, karitatív intézményeikről, és átruházzák az államra a feladatokat. „Mi építő és épülő keresztény közösségek vagyunk” – idézte az MTI a püspököt. Az egyházi előljáró Luther Mártont idézte, aki már a 16. században a gyermekek jogának és kötelességének tekintette a tanulást.

Középpontban az Isten

Adorjáni Dezső szerint a felekezeti oktatásra azért van szükség, mert ennek a középpontjában nem az ember, hanem Isten áll. „Isten igazi megismerése megfelelő viszonyba állítja az embert az általa érzékelt valósággal” – jelentette ki a püspök.

Greza István óvodafejlesztésért is felelős magyar miniszteri biztos elmondta: szerte a Kárpát-medencében 179 új óvoda épült, és 713-at újítottak fel a magyar állam támogatásával. Erdélyben 103 új óvoda építését és 356 felújítását finanszírozták. Úgy vélte: a program arra is jó, hogy Magyarország folyamatosan békejobbot tudjon nyújtani a szomszédainak. Általa ugyanis az az ország gyarapodik, amelyben az intézmények megépülnek.

Hasonló szellemben szólt az avatót követő hálaadó istentisztelet végén Soltesz Miklós, a magyar miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára is. Elmondta: a szoros együttműködés, amelyet Magyarország Szerbiával, Szlovákiával és Horvátországgal alakított ki az elmúlt

évtizedben, jó az országoknak, a nemzeteknek és a nemzeti közösségeknek is. „Ugyanezt a kezet felajánljuk Romániának is. A kereszténységben egyek vagyunk. Sokkal több dolog van, ami összeköt, mint ami szétválaszt bennünket” – jelentette ki a politikus. Az államtitkár azt a meggyőződését hangoztatta,

A szórványban élő besztercei magyar közösség nem mond le arról a törekvéséről, hogy a városban önálló magyar iskolát is létesítsen. Az önálló iskola elengedhetetlen ahhoz, hogy lelassítsák a magyar közösség asszimilációját.

hogy ez a térség ellen tud állni „Nyugat-Európa szörnyű izmusainak”, és a nyugati világot is visszavezeti a kereszténységhez.

Továbbra is cél a magyar iskola

Az óvodaavatást Ioan Turc, Beszterce polgármestere, és Stelian Dolha, Beszterce-Naszód megye prefektusa is köszöntötte, és példamutatónak tartotta. Utóbbi úgy vélte: az óvodáknak és bölcsődéknek hatásuk lehet a demográfiai folyamatokra is. Décei Attila alprefektus, az RMDSZ Beszterce-Naszód megyei szervezetének elnöke kijelentette: a szórványban élő besztercei magyar közösség nem mond le arról a törekvéséről, hogy a városban önálló magyar iskolát is létesítsen. Úgy vélte:

az önálló iskola elengedhetetlen ahhoz, hogy lelassítsák a magyar közösség asszimilációját. A 67 ezer lakosú Beszterce városában a 2011-es népszámláláson a lakosság 5,7 százaléka vallotta magát magyarnak.

Alapkövetétel Magyarpéterfalván

Új tanintézetek létesülnek a magyar kormány jóvoltából a szintén szórványnak minősülő Fehér megyében is. A Balázsfalva melletti Magyarpéterfalván október első napjaiban egy modern napközis óvoda alapkövét helyezték el, míg a közeli Vajasdon a délutáni gyerekfoglalkoztatót is magában foglaló felújított Magyar Házat adtak át.

A Kárpát-medencei óvodafejlesztési program a Fehér Megyei Magyar Napok keretében jutott el Magyarpéterfalvára és Vajasdra. Előbbi településen elhelyezték az új napköziotthon alapkövét, a harminc kilométerre fekvő Vajasdon pedig átadták a délutáni óvodai foglalkoztató épületét. A két ünnepi esemény a Fehér Megyei Magyar Napok programsorozatában kapott helyett, a két létesítmény létrehozását a magyar kormány finanszírozta, számolt be a Krónika.

Az ünnepségen elhangzott, hogy a zöldmezős beruházásként épülő magyarpéterfalvi napközi gondolata hosszú évekkel ezelőtt fogalmazódott meg a többségében magyarok lakta településen, hiszen a szülők többsége a szomszédos Balázsfalván dolgozik, így a rövid programú óvoda nehéz feladat elé állítja őket. A helyi önkormányzatnak nem volt lehetősége új épületre, de a balázsfalvi polgármesteri hivatallal történt egyeztetések során a kisváros vezetősége megígérte, hogy felvállalja a magyar állami támogatásból

megépülő hosszú programos napközi üzemeltetési költségeit. A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) által megpályázott 196 négyzetméternyi beépített felületet összesen 139 millió forinttal támogatja a magyar kormány. A megvásárolt telken az építő már elkezdte az alapozást. A jelképes alapkölététel során az időkapszulába bekerült annak a 10 helyi óvoda magyar gyerekek a rajza, akik szüleikkel együtt várják az új, korszerű és tágas épület átadását.

A bővülés jelei

„Számunkra Fehér megye a szórvány, ezért is külön öröm, hogy a bővülés jeleit láthatjuk itt” – indította beszédét Potápi Árpád János, a magyar miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára. A politikus szerint az elmúlt években a budapesti kormány sokat dolgozott azért, hogy a Kárpát-medencében minden magyar érezhesse, hogy az egységes magyar nemzet tagja. A Kárpát-medencei óvodafejlesztési programban közel ezer óvodát újítanak fel, illetve sok óvoda zöldmezős beruházásként készül.

„A célunk az, hogy minden magyar nemzetiségű kisgyerek magyar nyelvű óvodába járhasson, esetleg a vegyes házasságokban született gyerekek számára is lehessen magyar oktatási intézményt választani” – idézte a Krónika a nemzetpolitikai államtitkárt. A politikus kiemelte, hogy aki magyar óvodába iratkozik, az nagy valószínűséggel magyar iskolában folytatja a tanulást. Az államtitkár beszélt az óvodaprogram részleteiről is, miszerint a partnerszervezetek valamennyi utódállamban a történelmi magyar egyházak vagy a pedagógusszövetségek, Erdélyben a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ), amellyel nemcsak az óvodafejlesztésben dolgozik együtt a magyar kormány, hanem számos más programban is.

Sportszerek az iskolásoknak

Burus-Siklódi Botond, az RMPSZ elnöke arról beszélt, hogy közel öt éve működnek együtt sikeresen a nemzetpolitikai államtitkársággal az erdélyi magyar óvodaépítések terén. „A program nem titkolt célja, hogy növeljük a magyar óvodába járó gyerekek számát. Ami még akkor is reálisnak mondható, ha a rossz demográfiai helyzet és az elvándorlás

FOTÓ: IMT/KISS GÁBOR

Résztvevők a hálaadó istentiszteleten az új evangélikus óvoda, bölcsőde és oktatási központ átadása után Besztercén, a református templomban október 1-jén

a teljes Kárpát-medencei magyarságot sújtja, ami alól Magyarpéterfalva sem kivétel” – fogalmazott Burus, aki szerint Magyarpéterfalván a modern óvodaépület kimagasló feltételeket biztosít majd a helyi óvodások számára. Az alapkö ünnepélyes letételét az óvodások műsora követte, majd a résztvevők a szomszédos kultúrotthonba mentek, ahol a falu ifjúsági táncsoportja mutatkozott be.

Az ünnepség keretében adták át a magyar kormány által az újrakezdés évében meghirdetett sportszercsomagokat is a helyi iskola és más olyan Fehér megyei oktatási intézmény számára, ahol magyar oktatás zajlik. Potápi Árpád elmondta: csak Erdélybe 1457, sportfelszereléseket tartalmazó csomag jut el a következő időszakban. Labdából 12 925-öt kapnak az erdélyi iskolások, és megközelítőleg 46 ezer egyéb sportfelszerelési cikk érkezik a magyar kormány adományaként.

A 2011-es népszámlálás adatai szerint Magyarpéterfalva lakossága 561 fő, amelyből 533 magyar, zömében református vallású. A faluban 10 óvoda és az összevont elemi osztályokban tanuló mintegy 20 kisiskolás van, az 5–8. osztályos diákok Balázsfalvára járnak iskolabussszal.

Kisbusztól a délutáni foglalkoztatóig

Szintén az RMPSZ által felügyelt projekt Vajasdon a 60 négyzetméteres délutáni foglalkoztató teljes felújítása, erre 12,2 millió forintos támogatást nyújtott a magyar kormány. Burus-Siklódi Botond az előzményeket ismertette elmondta: az RMPSZ-nél korábban egy kisbusz vásárlására pályázott a tövisi közösség, a járművel a vajasdi óvodába szállították volna napi rendszerességgel a tövisi magyar gyerekeket. Idővel a kérés oka fogyottá vált, de a pénzt az RMPSZ helyben szeretne volna befektetni. „Kollégáim találkoztak egy lelkes helyi közösség-szervezővel, Farkas Attilával, aki megmutatta a házat, amelyen már hosszabb ideje elindult az átalakítás, de nehezen haladtak. Az óvónénikkel történt kapcsolatfelvételt követően teljesebb lett a kép, így eldöntöttük, hogy a mikrobuszvásárlásra szánt pénzt a vajasdi épület felújítására szánjuk az óvodások, az iskolások és faluközösség számára” – mondta Burus. A 806 fős Vajasdon a 2011-es népszámláláson 286-on vallották magukat magyarnak.

HÍRÖSSZEFOGLALÓ

A szerzetesrend erdélyi történetét, a Szent Ferenc-i értékeket ismerteti a gyerekeknek szóló Ki mit tud?

Napjainkban is időtálló a ferences lelkület

A Szent Ferenc-i értékeket, a szerzetesrend történetét ismertetné meg kamaszokkal az Erdélyi Ferences Rendtartomány szervezte vetélkedő. A jövő nyárig tartó Ki mit tud? célja ráirányítani a fiatal generáció figyelmét a ferences lelkületre, mely időtálló kapaszkodó lehet napjainkban is – mondta el lapunknak Jonica Xénia, az Erdélyi Ferences Rendtartomány levéltárosa, a vetélkedő szervezője.

A ferences rend történetét, a Szent Ferenc-i értékeket ismertetné meg játékos formában az Erdélyi Ferences Rendtartomány. A vetélkedő célja közelebb hozni a fiatalokhoz a 800 éves ferences lelkiség és történet részleteit, különösen az erdélyi vonatkozásokra összpontosítva. A jövő nyárig a Vasárnap katolikus egyházi lapban, valamint a Romkat.ro portálon zajló ferences Ki mit tud?-ra egész

szerzetesrend történetét, a ferences lelkületet, valamint az Erdélyi Ferences Rendtartomány és a hozzá tartozó kolostorok témáját járják körül – mondta el Jonica Xénia. Kifejtette, mivel október 4-e Assisi Szent Ferenc emléknapja volt, ebben a hónapban az ő életét ismertetik, majd a ferences rendről általánosan tudhatnak meg az érdeklődők információkat. Például azt, hogy mit jelképez a korda a testvérek derekán, és miért van rajta három csomó. Decemberben a betlehemezéshez kapcsolódnak majd a feladatok, mivel Szent Ferenc nevéhez fűződik az első élő betlehemes felállítása az olaszországi Greccio városában – részletezte a szervező.

Szent Ferenc-i értékek: öröm, minoritás, egyszerűség, szegénység

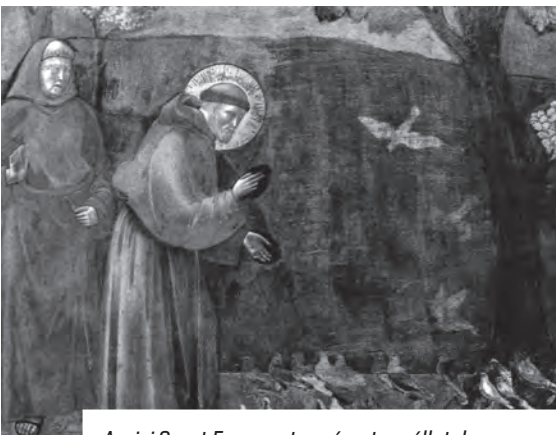
Szent Ferenc élete példa lehet minden korosztály számára a 21. században is, hiszen olyan értékrendet közvetít, mely időtálló, és kapaszkodót nyújthat a fiatal generáció számára is – mondta el Jonica Xénia. Hozzátette, a Szent Ferenc-i értékek közül az öröm, a mindennapokban való egyszerűség, a minoritás, azaz kicsinység követhető a gyerekek számára.

„Szent Ferenc életében visszaköszön az egyszerűség, szegénység, hisz lemondott apja vagyonáról. Örömmel tudott jelen lenni Isten szolgálatában, és mindent hatalmas szabadsággal élte meg. Felgyorsult világunkban a gyerekek felé érdemes egy olyan kísérletet tenni, hogy merjenek tiszták, szabadok lenni, a kis dolgoknak örülni, egyszerűek lenni, a Szent Ferenc-i örökséget megélni az osztályközösségben, családban, baráti körben. Ez egy kihívás nyilván, de erre tennénk kísérletet a ferences lelkiség bemutatásával” – mondta el a szervező.

Hozzátette, napjainkban, amikor a társadalom a carpe diemet, a pillanatnyi örömek megélését tartja szem előtt, érdemes ráirányítani a figyelmet egy olyan lelkiségre, amely habár 800 éves, összeegyeztethető a modern kor emberének szemléletével is.

„Az embereknek igényük van az elcsendesedésre, ezért érdemes visszanyúlni a ferences lelkiség forrásaihoz, amelyek nem évültek el, napjainkban is meg lehet élni, rácsodálkozni arra a Szent Ferenc-i öröme és szabadságra, amit meg tudott élni a Jóisten és teremtményei felé, mindent csodálni, szeretni, mindenről lemondani, visszaadni a természetnek, a Jóistennek” – tette hozzá a szervező.

A természet, az állatok, a kereskedők védőszentje Assisi Szent Ferenc 12–13. században élt szerzetes, a ferences rend megalapítója. Itália, illetve a mai Olaszország, az állatok, a kereskedők és a természet védőszentje, a testvériség gondolatának képviselője. Az egyik legnagyobb hatású középkori szent, akinek jelentős kultusza van a nyugati kultúrában. Assisiben született, posztókereskedő édesapja az észak-itáliai város leggazdagabb embere volt. Személye a földi javakról való lemondás, az egyszerűség és a szeretet jelképe lett. A katolikus közösségek által lakott helyeken számos templom, közterület, nagyváros névadója. A 2013-ban pápává választott Jorge Mario Bergoglio bíboros az ő tiszteletére vette fel a Ferenc nevet.

Assisi Szent Ferenc a természet, az állatok és embertársaink, a minket körülvevő világ tiszteletére tanít

Erdélyből várják az 5–10. osztályos diákok jelentkezését – mondta el lapunknak Jonica Xénia, az Erdélyi Ferences Rendtartomány levéltárosa, a vetélkedő szervezője. Hozzátette, kezdeményezésük a nemrég lezárult, felnőtteknek szánt, 20. századi ismert ferenceseket népszerűsítő programjuk továbbgondolása, ezúttal a fiatal generációt szólítanak meg interaktív formában.

Ferences történetek, erdélyi kolostorok

A havonta kiírt feladatok Assisi Szent Ferencnek, a rend alapítójának életét, a

DEÁK SZIDÓNIA

dkszidonია@gmail.com

Az első erdélyi óvoda különleges igényű gyerekeknek

Felszentelték október 8-án Sepsiszentgyörgyön a helyi evangélikus-lutheránus egyházközség Irgalmas Samaritánus Keresztén Oktatási Központját. Az óvoda, amely 25, fogyatékkal élő gyermek számára képes ellátást, korai fejlesztést, foglalkozást biztosítani, Magyarország kormányának Kárpát-medencei óvodafejlesztési programja részeként épült meg, a beruházás értéke 11 millió forint. Zelenák József evangélikus esperes köszönőbeszédében rámutatott: hároméves munka eredménye a központ, és megköszönte mindenkinek a támogatást.

A fogyatékkal élő gyerekek több figyelmet, törődést, szeretet igényelnek, hogy teljes értékű tagjai lehessenek a „nem könnyű világunknak”, de ha megkapják, maguk árasztják a szeretetet.

Egymás terhét hordozni

Novák Eduárd romániai miniszter arról beszélt, hogy a speciális igényű gyerekeknek szükségük van a törődésre, a romániai sportban is arra törekednek, hogy a gyerekeknek megteremtsék a jobb lehetőséget a sportolásra. Grezsa István, a magyar kormány óvodafejlesztési programja koordinálásáért felelős miniszteri biztos köszöntőbeszédében kifejtette, a sepsiszentgyörgyi egy egészen különleges intézmény, az egyetlen ilyen típusú a programban, amely révén 179 óvoda épül a Kárpát-medencében. „Beszélhetnénk magyar mesevilágról, ezen keresztül magyar anyanyelvről és kultúráról, de ma az a vezérgondolat, hogy egymás terhét hordozzuk ebben a világban. Ez az óvoda enyhén, közepesen és súlyosan értelmi fogyatékos gyerekekkel lesz tele. Ha a sepsiszentgyörgyi önkormányzat is melléáll, egy olyan modell valósul meg, ami példát nyújt nemcsak Romániában, hanem a Kárpát-medencében is” – mondta a miniszteri biztos.

Európai színvonalat szeretnének

„Erdélyben ez az első óvoda, amely a különleges nevelési igényű gyerekekkel foglalkozik” – mondta el Adorjáni Dezső Zoltán, a romániai evangélikus-lutheránus egyház püspöke, hangsúlyozva, Magyarország kormánya, Orbán Viktor miniszterelnök a „lelkükre-szívükre” hallgattak, amikor elindították a Kárpát-medencei óvodafejlesztési programot. A sepsiszentgyörgyi intézményt olyan európai színvonalú létesítménnyé szeretnék fejleszteni, amely az itt nevelkedő gyerekeket életük végéig elkíséri. Az egyházfő különleges virágokhoz hasonlította a fogyatékkal élő gyerekeket, mint mondta, több figyelmet, törődést, szeretet igényelnek, hogy

Különleges intézmény különleges gyerekeknek.
A speciális nevelési igényű kicsiket az új intézményben fogják oktatni Sepsiszentgyörgyön

teljes értékű tagjai lehessenek a „nem könnyű világunknak”, de ha megkapják, maguk árasztják a szeretetet. Most az következik, hogy a korszerű épületet megtöltsük élettel, tartalommal, rendeltetésének megfelelően működtessük, akárcsak Besztercén vagy Nagyváradon – szögezte le a püspök.

Az ünnepségen Antal Árpád, Sepsiszentgyörgy polgármestere bejelentette, hogy az evangélikus egyház kérésére a város megvásárolta az óvoda szomszédságában levő telket és épületeket, amit átadnak az egyháznak, hogy bővíteni tudják az intézményt. Az előljáró átadta az egyház képviselőinek a város kék-arany zászlóját, ezzel is jelezve, hogy „Sepsiszentgyörgyön mindenki fontos, mindenkire figyelnek, és mindenkire felelősséget vállalnak”. Czinczok Orsolya Katalin gyógypedagógus elmondta, két másik gyógypedagógussal jelenleg hat súlyosan sérült gyerekekkel foglalkoznak az óvodában.

BÍRÓ BLANKA

blanka@slagerradio.ro

Újabb adomány a külhoni magyar tanintézeteknek a nemzeti újrakezdés program részeként

Sporteszközöket kaptak a székelyföldi iskolák

Labdákat, megkülönböztető mezeket, bójákat és ugróköteleket osztottak ki az udvarhelyszéki és háromszéki iskolák képviselőinek október elején. A magyar kormány sportszeradományára a járvány miatt még nagyobb szükség van, mint korábban, hangzott el.

Egyedi, jó minőségű sportszereket kapnak magyar állami támogatásként a külhoni magyar iskolák. A sportszer-csomagból a magyar kormány Nemzetpolitikai Államtitkársága kezdeményezésére, a nemzeti újrakezdés program részeként minden külhoni magyar oktatási intézmény részesül. A kezdeményezés célja, hogy megerősítsék a sportnak mint közösségi tevékenységnek a fontosságát a külhoni magyar diákokban. Az átadott csomagokban a gyerekek és fiatalok életkorának megfelelő méretű,

udvarán vehették át a csomagokat az udvarhelyszéki iskolák képviselői. Bajkó Ernő István, az RMPSZ megbízottja a helyszínen elmondta, fontos volt, hogy minél több és minél jobb minőségű sportszereket kapjanak az iskolák, számolt be a Székelyhon. Mint elhangzott, direkt ebből a célból legyártott, tartós felszerelésekről van szó, a labdákat azonban nem szabad betonon, aszfalton használni, így tornatermekben, a füves, esetleg műfüves pályák ajánlott a használatuk. Az elemi és általános iskoláknak átadott csomagokból még hiányoznak a kosárlabdák, ezeket utólag juttatják el az intézményekhez.

A magyar kormány sportszeradományából a háromszéki iskolák is részesülnek, 124 tanintézetnek küldtek egy teherrautónyi labdából, labdatartó hálóból, megkülönböztető mezből, állítható ugrókötekből és bójákból álló szállítmányt. A háromszéki tanintézetek vezetői és tornatanárai a sepsiszentgyörgyi Berde Áron Közgazdasági és Közigazgatási Szakközépiskola udvarán gyűltek össze, hogy átvegyék a sportszeradományt, melyet az RMPSZ osztott szét a tanintézetek között. A Maszol beszámolója szerint a sportszertámogatást korosztályokra lebontva osztották ki, Kovászna megyébe 113 elemi tagozatnak, 65 általános iskolásoknak és 15 középiskolásoknak összesen állított sporteszközcsoport érkezett.

A legjobbkor jön

Bajkó Ernő István, az RMPSZ képviselője hangsúlyozta: a sporteszközök kizárólag etikus gyártótól származnak vagyis olyan cégektől, ahol nem foglalkoztatnak gyermekmunkásokat, jók a munkakörülmények, és tisztességesek a fizetések. A labdák egyrészt legmagasabb gyártási minőségben készültek, ezért időtállóak, másrészt egyedi arculattal, nemzeti

színekkel díszítették, és tartalmazza a nemzeti újrakezdés évének logóját, valamint az RMPSZ jelképét. Ezzel azt szeretnék kivédeni, hogy a labdák elkallódjanak, vagy megjelenjenek a másodlagos piacon, hangzott el.

Kiss Imre, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) székelyföldi elnöke, Kovászna megyei főtanfelü-

A sporteszközök kizárólag etikus gyártótól származnak, vagyis olyan cégektől, ahol nem foglalkoztatnak gyermekmunkásokat.

gyelő elmondta, hogy a magyar kormány tíz éve indított támogatási projektjeinek hatására látványosan megváltozott a magyar oktatási hálózat, így Erdély-szerte bölcsődék, óvodák épületek vagy újultak meg, könyvcsomagok érkeztek, játszósarkokat rendeztek be, anyagi támogatást kapott a szakoktatás, több száz pedagógus továbbképzése valósult meg.

Farkas Csaba Kovászna megyei testnevelés-tanfelügyelő arról számolt be, hogy a román kormány legutóbb tíz éve biztosított gyerek létszámmra lebontva pénzt sportfelszerelés vásárlásra. Azóta az önkormányzatok a lehetőségeikhez mérten szereznek be sporteszközöket a tanintézeteknek. Arra is felhívta a figyelmet, hogy a járvány miatt jelenleg nehéz helyzetben van a testnevelés oktatás, az online órák miatt sokat romlott a diákok állóképessége. Úgy vélte, hosszú időbe telik, amíg sikerül kijavítani a hibát, és minden sporteszköz hasznos, amivel vonzóvá lehet tenni a tornaórákat.

HÍRÖSSZEFOGLALÓ

Az átadott csomagokban a gyerekek és fiatalok életkorának megfelelő méretű, illetve létszámuk függvényében eltérő mennyiségű futball-, futsal-, kézi- és kosárlabdák találhatók. Ezek mellett ugróköteleket, labdapumpákat, labdatároló hálót, bójákat és megkülönböztető mezeket is adományoznak.

illetve létszámuk függvényében eltérő mennyiségű futball-, futsal-, kézi- és kosárlabdák találhatók. Ezek mellett ugróköteleket, labdapumpákat, labdatároló hálót, bójákat és megkülönböztető mezeket is adományoznak.

Tartós felszerelés

A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének (RMPSZ) szervezésében október első napjaiban a székelyudvarhelyi Bányai János Műszaki Szakközépiskola

Kétnyelvű Peter Pan Forest Kids a természetközeli Maros megyei Tófalván

Szabadon okosodó gyerekek az erdei óvodában

Sárkonyhában fő az ebéd a tófalvi erdei óvodában, az ovisok közben megszámlolják, hány pohár víz kell a krémleveshez, saját építésű „lakókocsiban” nyaralni mennek, onnan képeslapot küldenek, és megtanulják, hogyan működik a posta, kertészkednek, fára másznak, békát fognak, őzet lesnek. Gyermekvezérelte és szabad játék, facilitátor óvó nénik, önalakuló tanterv, télen-nyáron természetközeli életmód.

Talán nem véletlen, hogy az első erdei iskola – hetven évvel ezelőtt – éppen Dániában született, hiszen ott természetes, hogy esőben sem zárkóznak házaikba az emberek, ugyanis ha mindig csak meleg, száraz időben mennének a szabadba, vinnék/engednék ki a dán gyerekeket, akkor csak ritkán kirándulhatnának ezen a csapadékos-szeles éghajlatú vidéken, amely az erdélyiekhez képest ugyanakkor viszonylag szelíd teleket ismer. Az erdei iskola azóta igen népszerűvé vált a skandináv országokban, de német, angol nyelvterületen is elterjedt. Tájainkon kissé más formában kezdett évekkel ezelőtt az oktatás részévé válni.

Életformából lett intézmény

Sok hazai iskolában (ebben többnyire élen járnak az alternatív módszerekkel tanító iskolák) a szokványos állami rendszerben dolgozó számos „alternatívabb” tanító szervez erdei iskolát a hagyományos keretekben működő osztályok számára, amikor – elsősorban melegebb évszakokban – néhány napig, egy hétig a tanórákat a természetben, a közeli erdőben tartják, esetleg elutaznak a csoporttal egy természetközeli táborhelyre. A szó szerinti erdei iskola is ilyen, csak hogy ott a természetközelség nem egy hétig, hanem egész tanévben tart. Hat gyermekkel kezdték, mára húsz óvodás jár a Marosvásárhelytől mintegy tíz kilométerre található csendes faluban, Tófalván működő kétnyelvű Pán Péter erdei óvodába.

– Hárman vagyunk alapító tagok, mi nagyon sokat túráztunk külön is, aztán együtt is, majd gyermekeink születtek, és nem akartuk abbahagyni a sátrazást, fogtuk a gyermekeinket, és tovább

túráztunk. Aztán észrevettük, hogy erre van igény, baba-mama túrákat szerveztünk más társainkkal, és mikor láttuk, hogy a gyermekek mennyire kiegyensúlyozottak, és megtalálják a helyüket a természetben, ez megfelelő kihívás számukra, és közben fejlődnek, akkor támadt az ötlet, hogy ezt valahogyan

A bérelt birtokon az erdőtől kőhajításnyira áll a ház nagy udvarral, fedett csűr, ahova be lehet menekülni nagy kánikulában, vagy erős szél, nagy esőzések alkalmával – bár az erdei óvoda egyik elve szerint nincs rossz idő, csak megfelelő öltözet kell minden időjáráshoz.

továbbvigyük – ismertette a tófalvi erdei óvoda kezdeteit Blizik Anitta Picur az idei Mentés másként kolozsvári pedagógiai konferencián. 2019-ben bejegyezték az egyesületet, a 2020–2021-es tanévet pedig már húsz gyerekkel zárták. Romániában alig néhány intézmény létezik, amely az erdei iskolához többé-kevésbé hasonló módszert követ, a tófalvi az egyetlen kétnyelvű.

A bérelt birtokon az erdőtől kőhajításnyira áll a ház nagy udvarral, fedett csűr, ahova be lehet menekülni nagy kánikulában, vagy erős szél, nagy esőzések alkalmával – bár az erdei óvoda egyik elve szerint nincs rossz idő, csak

megfelelő öltözet kell minden időjáráshoz: a finneké és a dánoké, illetve van olyan német óvoda is, ahol nincsen házuk, ahova behúzódnak. Van hat réteg ruha, termosz, irány a természet, és kint is alszanak. Mi is szeretnénk idáig jutni, de addig még hosszú az út. A nyolc órából nyáron hat órát kint tudunk tölteni, télen minimum hármat.

Az erdei óvodában az oktatás napi szinten a természetben, gyakran erdőben zajlik, időjárástól függetlenül. Nagy a gyerekek mozgástere, gyakorlatilag a természetben nőnek fel, ahol a legszélesebben teret adhatnak a kreativitásuk kibontakozásának. Nagyon sok a szabad játék, miáltal tudatosítják a korlátaikat, és saját bőrükön tapasztalhatnak szinte mindent. Az óvónők ösztönösen és tudatosan is segítik a gyerekeket abban, hogy a természet- és környezettudatosság a személyiségük részévé váljon.

Rugalmas tanterv, szabad kockázattanulás

A tófalvi erdei óvodában a gyermekek érdeklődése szerint alakul a szezonális eseményekkel teli tanterv, amelynek fő vezérelve a természetben való tanulás a természetről és a természettel együtt. A természet által biztosított pillanatok közvetlen eredményeként megvalósuló tanulást szolgálja a kiemelkedő-önalakító tanterv (emergent curriculum), amely a 0–8 éves gyermekek számára minőségi szabadtéri időt biztosító minden modellt magában foglal. Amikor helyét látják, a pedagógusok közvetlenül becsempészik az információt, tudást, ugyanakkor együtt fedezik fel a környező világot, és partneri szinten együtt játszanak a

gyermekkel. A pedagógus tulajdonképpen facilitátor, nem tálalja az információkat, hanem rávezeti a gyereket, kíváncsiságát felébresztve megtanítja őt arra, hogyan szerezze meg a tudást, hogyan oldja meg a problémákat. Az erdei óvodában a fizikai sérülések kockázata természetesen sokkal magasabb, mint egy átlagos udvaron vagy óvodában, ezért nagy hangsúlyt kap a biztonság, amit elsősegély-képzésekkel fejlesztenek.

A pedagógusok arra ösztönzik a gyermekeket, hogy fejlesszék önismeretüket, függetlenségüket és megfigyelőképességeiket, lehetővé téve számukra, hogy az aktív játszás során jobban felmérjék a kockázatot. A rizikós helyzetek megtapasztalása, tudatos kezelése azáltal valósul meg, hogy a gyerekek megismerik saját határaikat, ez fokozza a magabiztosságot és a gyerekek megtanulnak független döntéseket hozni. A gyermekek számára az észszerű kockázatok felvállalása és kezelése fontos életképesség, amely valóban hozzájárulhat ahhoz, hogy a gyerekek biztonságban érezzék magukat. „A kalandvágyó gyerekek néha megkarcolják vagy megütik magukat. Ezek az élmények elengedhetetlenek a testünkkel kapcsolatos tanulási folyamatban és a fizikai világban való navigálásban. Támogatást kínálunk minden olyan helyzetben, amelyet a gyerekek nem tudnak kezelni, ezt a nagyon alacsony gyermekpedagógus arány segítheti elő. Minden

pedagógusunk elsősegély-tanfolyamot végzett. Magukkal hordozzák az elsősegélytáskát, telefont, vadállatok ellen csengőt és paprikasprayt” – olvasható az óvodaismertetőben.

Újratervezés minden pillanatban

A biztonság mellett az erdei óvodában igen fontos a szakmaiság (külföldi és belföldi képzéseken vesznek részt, hasonló óvodákat látogatnak, kutatják az innovatív pedagógiai megoldásokat,

Máskor azt játszották, hogy nyaralni mentek lakókocsival. Építettek maguknak egy lakókocsit abból, ami éppen ott volt a kezük ügyében. Az óvó néni pedig kapott az alkalmon, és azt mondta, ha nyaralni megyünk, akkor gyertek, küldjünk képeslapot. Így hát képeslapot rajzoltak arról, hogy ki hol nyaral éppen, betették a postaládába, beszéltek a postai rendszerről, ennek a működéséről, ki viszi el a képeslapot, mikor viszi el, mikor ér oda, milyen távol van, milyen szállítóeszközökkel jutnak el a levelek a címzettekhez. Tehát miközben végül is ők csak lakókocsiztak és nyaralni mentek, játék közben nagyon sok információt kaptak, nyelvi és kommunikációs készségeik is fejlődtek, akárcsak várépítés közben a homokozóban. Az óvó néni a magyar és a román gyerekek részére hoznak ugyan külön nyelvi foglalkozást, de ez csupán egy kezdeményezés, amelyhez a gyerekek, ha akarnak, csatlakoznak. Tehát így „nem” tanulunk mi úgymond soha – részletezte Blizik Anitta.

Mindez persze korántsem jelenti, hogy az erdei óvodában mindent a véletlenre bíznának, sőt. A tervezés az óvodai együttlét minden pillanatában tetten érhető oly módon, hogy a következő lépések bármikor újratervezhetők. A gyermekek tanulási folyamatait támogatja felhatalmazva őket arra, hogy kövessék saját kíváncsiságukat és érdekeiket, segíti őket abban, hogy irányítsák saját tanulásukat, lehetővé téve számukra, hogy kreatívan játszassanak és fejlődjenek „itt és most”.

Gyermek vezette játék, szabad játék

Az erdei iskola módszertanának fontos eleme a child-led play, vagyis a gyermek által vezetett tevékenység, játék, amikor a gyermek maga dönti el hol, mikor és mit játszik.

– Például ha épp az erdőn vagyunk, és ott egy srégen kidőlt fatörzs, a gyerekek meglovagolják, és csúsznak rajta felfelé, nemsokára már nem éri a lábuk a földet. A pedagógus ilyenkor nem mondja, hogy „azonnal gyere le”, „vigyázz, leesele”, hanem facilitál, megkérdezi „meddig akarsz mászni?”, „meddig érzed magad biztonságban?”, „tudod-e, hogy fogsz lejönni?”, „tudod-e mi történik, ha innen leesele?”. Vagyis a kritikus gondolkodás fejlődését segíti, megtanítja a gyermeket

arra, hogy számoljon cselekedeteinek a következményeivel – fogalmazott az óvodaalapító.

Gyakran használják a gyermekek kedvencét is: a szabad játékot. Ilyenkor az óvó néni háttérben maradv megfigyelő szerepet ölt, és nézi, hogyan viselkednek a gyerekek, kivel hogyan interakcionálnak, kommunikálnak. A gyermekek által önkéntesen kezdeményezett tevékenység megengedi nekik, hogy a képzeletükre hagyatkozva felfedezzék és megtapasztalják a körülöttük levő világot. Fejleszti a kreativitást és kritikus gondolkodást, fejleszti a gyermekek személyes, társadalmi és érzelmi képességeit, fokozza a rugalmasságot és magabiztosságot azáltal, hogy a szabad játék során függetlenséget és választási

A finneknél és a dánoknál létezik ez az intézmény, illetve van olyan német óvoda is, ahol nincsen házuk, ahova behúzódnak. Van hat réteg ruha, termosz, irány a természet, és kint is alszanak. Mi is szeretnénk idáig jutni, de addig még hosszú az út. A nyolc órából nyáron hat órát kint tudunk tölteni, télen minimum hármat.

lehetőséget kapnak. A játszás során belső motiváció lép fel, aminek nagyon fontos szerepe van a tanulási folyamatban.

Nálunk nincs büntetés vagy dicséret, hanem mindig magyarázunk és megerősítünk, hogy visszajelzést adjunk. Egyik héten kis túzással végig verekedtek a gyerekek, nem állítottuk le őket, hanem meg akartuk érteni, hogy miért csinálják, és nagyon sokat beszélgettünk erről: ha ezt csinálod, mi történik, hogy érzi magát a másik, megbántottad. A tágas térben eltöltött sok idő, a gyerekek energiája temérdek interakciót eredményez, óhatatlanul sok konfliktus is kerekedik. Ilyenkor az óvó néni facilitál, ha szükséges, de ebben az évben már eljutottunk oda, hogy a gyerekek megtanulták

egymás között kezelni a konfliktusokat. Van, amikor már nem is kell beleszóljon az óvó néni, de akadnak esetek, amikor leülünk egy bizalmi körben és beszélünk a történekről (restauratív technika).

Óvodától iskoláig

A természetközelség azt is jelenti, hogy az erdei óvodában tyúkok, kakasok is élnek, meg két tengerimalac, a gyerekek ellátják őket, minden reggel friss fűvet vágunk nekik, kiveszik a tojást, amit majd szépen megesznek uzsonnára vagy tízórára. Kertészkednek, tavasszal együtt ültetnek, ősszel együtt szüretelnek. Tematikus napokat, kirándulásokat szervezünk, pl. meglátogattunk egy méhészt bácsit. Lestoppoltunk egy traktort, hogy jöjjön be az udvarunkra és nézzük meg. Kalákákat szervezünk, pl. az óvoda területén elültettünk több mint hatvan gyümölcsfát, hársfát, diófát.

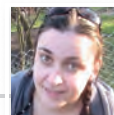
A tófalvi óvodában hat gyerek jut egy óvónőre. A szülők választhatnak óvodai és napközis program közül, illetve hozhatják a gyereket minden hétköznapi vagy csak a hét három meghatározott napján. Építettek egy kis bölcsődét a 2-3 évesek számára, az óvodába a nagyobbak járnak majd. Idén először búcsúztak el két nagyobb óvodástól, akik elkezdtek az iskolát. Velük külön foglalkoztak az utolsó óvodai év második felében, pl. vonalakat húzogattak, és kapcsolatba lépnek a tanítónővel, hogy követhessék, hogyan illeszkednek be az erdei ovisok az iskolai menetrendbe, bár a váltás kevésbé drasztikus, hiszen Waldorfból tanulnak tovább mindketten.

A tófalvi csapat álma erdei iskolát is létrehozni, ami az állam által kötelezően előírt oktatásban való részvétel miatt sokkal bonyolultabb rendszer. Blizik Anitta szerint egyelőre nem állnak erre készen, de úgy gondolja, ahogyan az állam elfogadta a Montessori- és Waldorf-módszereket, egyszer majd elismeri a természetbeni oktatás módszertanát is: „Erre a kultúra nagyon meg kell érjen.”

KEREKES EDIT

keredit@yahoo.com

A nagy mesemondó szellemi örökségről emlékeztek meg a kisbaconi emlékházban

Elek apó „mesebeli kincsei” a magyar népmese napján

A magyar népmese napján, Benedek Elek születésnapján több erdélyi és magyarországi településen a nagy mesemondó emlékének, szellemi és irodalmi örökségének ápolására hívják fel a figyelmet. A jeles napról a háromszéki Kisbaconban található emlékházban is megemlékeztek – számolt be lapunknak Bíró Boróka, a mesemondó ükunokája, aki Elek apó emlékének eltetéséről is beszélt.

A mesékben élő bölcsesség továbbhagyományozását ünneplik magyar nyelvtérleten minden évben szeptember 30-án, a népmese napján. A Benedek Elek születésnapja apropóján tartandó esemény célja, hogy a mesészerető gyerekek és felnőttek ezen a napon megkülönböztetett tisztelettel forduljanak mind a magyar, mind más népek meséi felé – olvasható a Magyar Olvasótársaság 2005 tavaszán létrehozott programjának felhívásában.

A „mesebeli kincsek” nyomában

A jeles nap alkalmából a népmesékhez kapcsolódó tevékenységeket szerveztek több településen Erdély-szerte. Elek apó örökségét ünnepelték a háromszéki Kisbaconban, a nagy mesemondó egykori lakóházában is, mely múzeumként egész évben rendezvényekkel, tárlatvezetéssel várja a látogatókat – mondta el lapunknak Bíró Boróka, Benedek Elek ükunokája, egyetemi oktató, a múzeum

egyik működtetője. Hozzátette, tavaly a pandémia miatt virtuális térben emlékeztek meg Elek apó „mesebeli kincseiről”, idén azonban az emlékházban és annak udvarán mesemondással, bábelőadással ünnepelték Benedek Elek születésének 162. évfordulóját. Ez alkalomból ingyenesen volt látogatható a patinás, késő klasszicista stílusban épült házban működő múzeum, amelyben Elek apó eredeti bútorai, használati tárgyai, könyvei, levelei

A mesék szimbolikus választ adnak az élet problémáira

Problémák és nevelési gondok megoldására kínál saját élményre épülő módszert a meseterápia. Kiindulópontja, hogy a mesék szimbolikus választ adnak minden kérdésre és problémára, amellyel életünk során szembekerülünk, éppen ezért a mese bármilyen korosztálynál sikerrel alkalmazható a segítő, fejlesztő, terápiás munka eszközeként. A mesepedagógia a hagyományos mesemondás és gyakran más kreatív, interaktív technikák ötvözése által nyújt módszertani segítséget a különböző korosztályú gyermekek pedagógiájában. Többféle meseterápiás és mesepedagógiai módszer ismert, amelyeket könyvtárosok, pedagógusok vagy segítő szakmában dolgozók sikerrel alkalmazhatnak munkájuk során.

- Antalfai Márta klinikai szakpszichológus, művészet-pszichoterapeuta dolgozta ki az analitikus pszichológiai alapokon álló kincskereső meseterápia módszert. A népmeséket a személyiségfejlődés szempontjából közelíti meg, ami segít felismerni és átélni a személyiségfejlődés egy-egy állomásához kötődő kríziseket és

komplexusokat, hogy feloldhatóvá váljanak az elakadások.

- Boldizsár Ildikó néprajzos mesekutató, meseterapeuta metamorphoses meseterápiás módszere a világ hagyományos népmesekincseiből indul ki. A mesékben rejlő kód tudatosításával ad viselkedés- és gondolkodásbeli mintákat az egyes élethelyzetekben, válságokban, életszakaszokban jelentkező problémák megoldásához, a mesélést követő feldolgozás során készítve elő a lehetséges jövőbeli választásokat.

- Bajzáth Mária mesepedagógus népmese-kincstár mesepedagógiai módszere a népmesében és a népköltészeti alkotásokban látja azt a nevelési és oktatási lehetőséget, amellyel a test, a lélek és az értelem egyaránt fejleszthető. A módszer alapját a mesehallgató gyerekek életkori sajátosságai, az őket foglalkoztató kérdések és a mesék összekapcsolása képezi. Ezt egészítik ki a mondókák, népi játékok, népdalok, találós kérdések, valamint a mozgás, a kézműves-ség, az alkotás.

- Kerekes Valéria mesélés-kutató, az ELTE Tanító- és Óvóképző Kar Neveléstudományi Intézetének oktatója mesét másként módszere a népmese és a drámapedagógia eszközeinek együttes használata révén hoz felszínre érzelmeket. A részt vevő gyerekek a szabad játékok során maguk választhatják ki, hogy az adott meséből melyik helyszínt vagy szereplőt építik be a különböző játékaikba. A mese befogadása és a vele való, művészi elemekkel átszőtt játékok támogatják az óvodás gyermekek érzelmi, anyanyelvi és esztétikai nevelését.

- A Kádár Annamária és Kerekes Valéria által jegyzett *Mesepszichológia a gyakorlatban. Az önbecsülés és a küzdőképesség megalapozása gyermekkorban* című kötet szülők és pedagógusok által is jól értelmezhető és alkalmazható, a mesék érzelmi fókuszú, játékos feldolgozásával kapcsolatos, konkrét játékokat, értelmezési mankókat és foglalkozásvázlatokat tartalmazó kézikönyv és útmutató, amely segítséget kíván nyújtani a gyermeket gondozó-nevelő felnőtteknek a gyermeki személyiségfejlesztésében.

is helyet kapnak. Ezenkívül a Mesélő Háromszék programsorozat keretében meggyújtották a mesemécsesek lángjait, A csillagszemű juhászt hallhatták a gyerekek Benkő Éva tolmácsolásában, majd bemutatták a Buták versenye című, Benedek Elek művei alapján készült bábelőadást a Cimborák Bábszínház és a Jókainé Laborfalvi Róza Alapítvány közreműködésével – részletezte Bíró Boróka.

Elek apó emlékezetét éltetik a leszármazottak

A műemlékké nyilvánított Benedek Elek emlékházat magánmúzeumként működtetik a mesemondó leszármazottai, ezzel is hozzájárulva Elek apó emlékének, szellemi és irodalmi örökségének ápolásához, éltetéséhez. Bíró Enikő, az író dédunokája, és férje, Bíró Béla vállalták Benedek Elek eszmei, irodalmi és tárgyi örökségének ápolását, tették ezt szívvel, lélekkel, nagy odaadással és kellő szakértelemmel hosszú éveken keresztül, ebbe a munkába kapcsolódnak be ők is nővérével, Bíborkával – mondta el Bíró Boróka. Megjegyezte, a pandémia idején a múzeum rendezvényei szüneteltek, így ők is több

FOTÓ: JAKAB MONIKA

A jeles nap célja, hogy a meseszerető gyerekek és felnőttek megkülönböztetett tisztelettel forduljanak mind a magyar, mind más népek meséi felé

tapasztalt forgalomhoz képest átalakult a múzeumba látogató vendégek korösszetétele, csoportlétszáma. „Ez elsősorban annak tudható be, hogy a magyarországi nyugdíjas turistacsoportok idén nem vállalták az idevezető hosszú utat, így vendégeink átlagéletkora jellemzően alacsonyabb, családi vagy baráti csoportokban nagyrészt romániai turisták voltak kíváncsiak Elek apó hagyatékára” – jegyezte meg Bíró Boróka.

Virtuális térben a múzeum programjai

Tavaly nagy népszerűségnek örvendett a virtuális „cimborálás”, amelyet a múzeum ebédlőjéből közvetítettek, több országból kapcsolódtak be az élő adásba, majd több ezren nézték vissza a közösségi médiafelületeken. Decemberben ünnepi műsort is szerveztek az online térben Kisbaconi karácsonyok címmel, ahol Benedek Elek karácsonyi vonatkozású műveiből olvastak fel, családi szokásai, személyes történetekről meséltek az érdeklődőknek – mondta Bíró Boróka. Hozzátette, hasonló jellegű programokat a jövőben is terveznek, mivel fontosnak tartják Benedek Elek emlékezetének, a nagy mesemondó eszmei, irodalmi és tárgyi örökségének ápolását.

A magyar gyerekirodalom megeremtője

Benedek Elek Kisbaconban született 1859. szeptember 30-án, ott is hunyt el 1929. augusztus 17-én. Újságíró, író, országgyűlési képviselő volt, a nagy mesemondóként ismeri nevét

a nagyközönség. Képviselőházi beszédeiben az ifjúsági irodalommal, a népköltéssel és a népi nyelv, valamint a közoktatás kérdéseivel foglalkozott. Az ifjúság számára készült meseátdolgozásait tartalmazó Ezüst Mesekönyv és Arany Mesekönyv – amelyek főként Az Ezeregyéjszaka meséinek és a Grimm fivérek meséinek átiratai voltak – tucat-

A mesék szimbolikus választ adnak minden kérdésre és problémára, amellyel életünk során szembekerülünk, éppen ezért a mese bármilyen korosztálynál sikerrel alkalmazható a segítő, fejlesztő, terápiás munka eszközeként.

Az újrányításra készülve régi Cimborá folyóiratokat, fényképeket és családtörténetet tanulmányoztak, valamint létrehoztak egy olyan hanganyagot, amely negyedóra alatt végigkalauzolja a vendégeket a kisbaconi kiállításon.

időt fordíthattak az emlékház tatarozására, udvarának szépítésére.

Az újrányításra készülve régi Cimborá folyóiratokat, fényképeket és családtörténetet tanulmányoztak, valamint létrehoztak egy olyan hanganyagot, amely negyedóra alatt végigkalauzolja a vendégeket a kiállításon.

Nemsokára következik az angol és román nyelvű hanganyagváltozatok megírása és rögzítése, ez annál is inkább indokolt, mivel évről évre több a román anyanyelvű, illetve más nemzetiségű látogató – tette hozzá az ükunoka. Elmondta, az előző évek nyári periódusában

nyí új kiadásával, újabb átdolgozásaival évtizedeken át a legfőbb és legjobb magyar mesekönyvek voltak. Verseket, színdarabokat, leányregényeket, történelmi és irodalomtörténeti műveket is írt. 1921-ben hazatért Kisbaconba, és ott élt haláláig, ahol a Cimborá című ifjúsági lapot szerkesztette. Mint meseíró a magyar gyermekirodalom egyik megeremtője. Ifjúsági írásaival, szerkesztői működésével az élen járó pedagógusok között foglal helyet.

D. SZ.

„Megtanultam magokat ültetni, kapálni, és örültem a termésnek”

A Hargita Megyei Tanács vidékfejlesztési egyesülete által megszervezett Kiskertész program eredményes volt az idei évben is. A projekt célja nem változott, évről évre ugyanaz: a diákok értékeljék a földművelést. A programban idén is több ezer tanuló vett részt, akik különféle zöldségmagokat kaptak, és ki-ki otthon, a saját kertjében termesztette meg a zöldségeket. Azzal a feltétellel, hogy fotókon rögzítik a zöldségtermesztés folyamatát, és azt visszaküldik az egyesületnek, amely a későbbiekben ellenőrzi és bírálja a tanulók munkáit. A program kapcsán kerestünk meg néhány általános iskolást és szülőket. A gyerekek a Siménfalvához tartozó kobátfalvi Gálfi Sándor Általános Iskolába, a székelykeresztúri Petőfi Sándor Általános Iskolába, a székelyudvarhelyi Tompa László Általános Iskolába és az etédi Jósika Miklós Általános Iskolába járnak. A gyerekek elmesélték első kertészkedős élményeiket és tapasztalataikat, hogy miként viszonyultak a zöldségtermesztéshez. Azt is megtudtuk, hogy mi volt a legnehezebb a földművelésben, illetve hogy melyik zöldség lett a kedvencük, és mit készítettek belőle.

Major Nikolett, a kobátfalvi Gálfi Sándor Általános Iskola 3. osztályosa és édesanyja:

„Örültünk ennek a projektnek, mert abban reménykedtünk, hogy a kertészkedés által kislányunk megszereti a zöldségeket, hiszen a megtermelt zöldség mégiscsak Niki munkájának az eredménye. Amikor megkapta a magokat, és elültettük őket, akkor nagyon motivált volt, és én is örültem ennek, mert eddig ő soha nem csinált ilyesmit, első tapasztalat volt számára. Persze látta, ahogy mi dolgozunk a kertben, de soha nem mondtuk, hogy jöjjön, és dolgozzon ő is” – avat be a háttértörténetbe Niki édesanyja.

„A tanító néni mesélt a Kiskertész programról, elmondta, hogy kaphatunk zöldségmagokat, és aki szeretné azokat elültetni, jelentkezzen. Én ki akartam próbálni, hogy milyen a kertészkedés. De már a munka elején volt, ami nem tetszett, például a kapálást nem szerettem. Nem szeretek olyan dolgokat csinálni, amiktől mocskos lesz a kezem. És amikor a legjobban játszottunk a barátokkal, azt abba kellett hagyni, mert édesanyámék hívtak, kellett menni veteményezni és kapálni. Volt, ahová túl sok magot ültettem, ott rengeteg zöldség kikel, de volt olyan is, ahol alig jött ki valami. Édesanyámék végig segítettek nekem, egyedül azért nehéz lett volna, a borsónak például húztunk ki kötőt, hogy arra fel tudjon mászni, azt szerettem a legjobban. Azt meg is ettük a kertből, amikor termett. De ültettem még salátát, céklát, spenótot, murkot, petrezselymet, uborkát, cukkinit és retket is. Anyuék pedig adtak még karalábét, paradicsomot, hagymát és paprikát is. Sok minden volt ültetve, de a borsó és a paradicsom volt a legjobb. A többit én nem is szeretem, nem is eszem meg őket,

Major Nikolett

azokat édesanyáméknak hagytam, ők megették. Volt olyan mag is, ami nem kelt ki, mert megették a csigák. A cukkinit újra kellett ültetni, és az később is kelt ki. Spenótom is alig lett csak négy-öt darab, és az uborkát is legalább háromszor újra

A legjobb élmény az volt a kertészkedés során, amikor először kezdtek megjelenni a termések. A megtermelt borsóimból még a szomszéd gyermekeket is megkínáltam, büszkén adtam belőle nekik is, mert ez az én termésem volt, és egészen más, mint amit a szüleim termeltek meg.

kellett ültetni, mert valami azt is leette. Az utolsó ültetést úgy mentettük meg, hogy műanyag fekete ládával leborítottuk, és amíg meg nem nőttek az uborkák, rajta hagytuk a ládát, hogy nehogy még egyszer leegye valami” – mondta a harmadikos diák. „Vegyszert pedig nem szabadott használni, ez volt az egyik kikötés, azért, hogy teljesen biozöldség legyen” – teszi

hozzá az édesanyja. „Megtanultam magokat elültetni, földet kapálni, gyomot kiszedni, és most már azt is tudom, hogy lehet megjegyezni, hogy mit hova ültetek, mert egy kicsi botra felszúrtuk a magok tasakját, és onnan tudtam, hogy melyik zöldség hol van a kertben. A megtermelt zöldségekből anyu készített zöldségsalátát hússal, vagy céklát sütött a sütőben, hát megkóstoltam én is, de nem lett a kedvencem. A saláta finomabb volt. Én nyersen jobban szeretem a zöldségeket, mint megfőzve” – mondta a kislány. „A Niki kertje olyan volt, mint a mesékben a csodakert, nagyon picike volt és minden zöldségből volt benne egy kevés. Mindennap volt rá gondja. és a kertészkedés beépült a mindennapjaiba” – zárta beszélgetésünket Niki édesanyja.

*Nagy Endre, 4. osztályos tanuló,
etédi Jósika Miklós Általános Iskola:*

A tanító nénimtől, Nagy Tímeától szereztem tudomást a Kiskertész programról, és azért vállaltam a feladatot, mert meg szerettem volna tudni, hogyan kell gondozni a kertet. A szüleim veteményesének egyik sarkában volt az én kis kertem.

Nagy Endre

Először apa felszántotta a területet, amit aztán meg is kapáélt. Anya segített megkapálni a földet, azért, hogy a földarabok még apróbbak legyenek, és együtt megcsináltuk az ágyásokat is. Nem hittem volna, hogy ennyire fárasztó lehet a kertészkedés, és még ezután következett a magok elültetése. Cukkinit, murkot, retket, salátát, spenótot, céklát és borsót is ültettem a kertbe. Ültetés után pedig mindennap lestem, hogy mikor fog kibújni valamelyik zöldség. Gyakran öntöztem a magokat, de a gyom is gyorsan nőtt, amit elég sokszor kellett kigyomlálni. A kertészkedésnek ezt a részét nem igazán

szerettem. Amíg iskolaidő volt, akkor csak délután voltam a kertemben, vakációban pedig inkább akkor mentem a kertbe, amikor hűvösebb volt, nagy melegben nem lehetett ott dolgozni. A gyomon kívül a bolhák a spenótomat, a csigák a borsót támadták meg. A bolhák ellen hamut használtam, a csigákat pedig vagy megsóztam, vagy megszórtam, amikor azt láttam, hogy a kertemben ólálkodnak. A kertészkedésben az volt a legjobb, amikor a retket kiszedhettem, az volt a kedvencem. Zsíros kenyérrel ettem, és olyan sok lett belőle, hogy még a keresztszüleimnek is adtam a termésből. De a zöldborsót is nagyon szeretem, azt miután leszedtem, megpuoltuk, és eltettük levesnek. A spenótból anyu főzeléket készített, a cukkiniből pedig még a disznóknak is jutott, olyan sok lett. A Kiskertész program megtanított arra, hogy milyen nehézségekkel jár egy kert megművelése. Megtanultam, hogy milyen magok vannak, hogyan kell gondozni a kertet, és hogy termés csak sok munka után lesz.

*Zólya Botond, 5. B. osztályos tanuló,
székelykeresztúri Petőfi Sándor Általános Iskola:*

A Kiskertész programról tanító nénimtől, Jakab Enikőtől hallottam, úgy gondoltam, én is kipróbálom magam kertészként. Az egész munkafolyamat azzal kezdődött, hogy kisimítottam a földet. A magoknak átnéztem a leírását, és hogy melyiket mikor kell elültetni. Próbáltam figyelni a bogarakra és kártevőkre

Zólya Botond

is, hogy ne egyék meg a terméseimet, illetve gyakran kellett gyomlálni, mert gyorsan nőttek a gyomok a zöldségek mellett. A kertbe sokat jártam locsolni, délutánonként a szüleimmel veteményeztünk, mert olyankor a szüleim is a kertben voltak az én kertem mellett, és mondtak okos tanácsokat. De sokszor

ránéztem délelőtt is, hogy nem-e bogarasodott meg a retek, vagy esetleg ki kell-e segítenem az uborkát, hogy fel tudjon menni a neki kifeszített hálóra. A kertem egyébként nem volt olyan nagy, de ültettem bele egy-egy sor uborkát, cukkinit, céklát, spenótot, murkot, retket, salátát és három sor borsót is, amit a nyáron másodsor is újratevettem. A Kiskertész program szabályában benne volt, hogy a kertemben én dolgozzak, illetve fotózzam le

Volt, ahová túl sok magot ültettem, ott rengeteg zöldség kikelt, de volt olyan is, ahol alig jött ki valami. Édesanyámék végig segítettek nekem, egyedül azért nehéz lett volna, a borsónak például húztunk ki kötőt, hogy arra fel tudjon mászni, azt szerettem a legjobban.

a termésaimet, és küldjem el az egyesületnek, ahogy kertészkedem. A legnehezebb a földművelésben szerintem az volt, hogy megtanuljam rendesen használni a kapát, sokat bosszankodtam miatta, de muszáj volt megtanulnom, mert többször is kellett használnom. A szüleim mutatták meg, hogy hogyan kell helyesen kapálni, és kapa segítségével kigyomlálni a fölösleges gyomot a zöldségek körül. A legjobb élmény az volt a kertészkedés során, amikor először kezdtek megjelenni a termések. A megtermelt borsóimból még a szomszéd gyermekeket is megkínáltam, büszkén adtam belőle nekik is, mert ez az én termésem volt, és egészen más, mint amit a szüleim termeltek meg. A maradék borsóból pedig főzelék készült. Büszke voltam magamra és azt éreztem, hogy most már én is képes vagyok zöldséget termelni.

A legjobban a Kiskertész programban az tetszett, hogy magam is termelhettem zöldségeket, és bebizonyíthattam azt, hogy én is képes vagyok előállítani a termést.

A program megtanított értékelni a házi zöldségek fontosságát, megmutatta, hogy mennyi munka van abban, amit mi készen kapunk a szüleinktől. Nekem sokat jelentett az az érzés, hogy erre én is képes vagyok, és ha lesz rá lehetőségem, jövőben is szívesen megpróbálkozom a kertészettel.

*Barabás Eszter, 6. osztályos tanuló,
a székelyudvarhelyi Tompa László Általános Iskola:*

„A technológia-tanárnőnk mondta, hogy van egy ilyen kertészkedős verseny és, aki szeretne, az jelentkezhet. Az osztályból néhányan jelentkezünk, mert tetszett a programban, hogy növényeket lehet elültetni és megtermelni. Itthon édesanyámék is szoktam segíteni, így nem volt számomra idegen dolog a kertészkedés, úgy gondoltam, ez most jó alkalom, hogy egyedül is kipróbáljam magam. A magokat az egyesülettől kaptuk áprilisban, és mindenki otthon elültethette őket, édesanyámék is besegítettek egy keveset, és leginkább elláttak jó tanácsokkal.

Elmondták, hogy mikor mennyire locsoljam meg a növényeket, elmagyarázták azt is, hogy hogyan kell a magokat elültetni. Minden magból ültettem el egy keveset, többek között retket, céklát, borsót, uborkát, salátát, murkot és spenótot. A legjobban a Kiskertész programban az tetszett, hogy magam is termelhettem

Barabás Eszter

tem zöldségeket, és bebizonyíthattam azt, hogy én is képes vagyok előállítani a termést. A kertészkedés folyamán a kapálás volt az, ami nem nagyon tetszett, az eléggé fárasztó feladat volt, de próbáltam napi szinten foglalkozni a kertemmel. Mégis volt olyan zöldség, amit nem sikerült megtermelni, például a spenót nem bújt ki, és a murok sem lett olyan, amilyent szerettem volna, újra is ültettem őket. A legtöbbet borsóból termeltem, és a céklák is jó nagyok voltak, azokból savanyúságot készítettünk, de a kedvencem az uborka volt, azért mert az én terméseim nagyobbak lettek, mint az anyukáméké. A cékla pedig még mindig kint van a kertben, azt még ezután fogom kiszedni. Őszességében a program megtanított arra, hogy türelmesnek kell lenni, és megtudtam magamról azt is, hogy mennyi mindenben fejlődhetek egy ilyen lehetőség által” – mondta a hatodikos diáklány. „Kialakult benne egy olyan tapasztalás, mi szerint neki kötelessége van, és ez nem olyan, mintha én mondanám, hogy dolgozzon. Máskor hiába hívtuk, hogy gyere egy kicsit segíteni, mert nem volt olyan lelkes, most viszont teljesen megfordult ez a helyzet, tudta, hogy az a kert az övé, és teljesen másképp állt hozzá a munkához” – fűzte hozzá beszélgetésünkhöz tapasztalatait Eszter édesanyja.

JAKAB MÓNIKA

jakabmonika940206@gmail.com

Játszva teremtetek újra kapcsolatokat a nagybányai diákok

Szócsatáztak, villámcsődületet szerveztek, süteményt sütöttek megadott alapanyagokból, városnézés közben fotókat készítettek azok a nagybányai kamaszok, akik részt vettek szeptember 13–19. között a Főtér Fesztivál keretében megtartott diáknapokon. A negyedik alkalommal megszervezett program-sorozat azokat a fiatalokat is megszólította, akik nem tartoznak a Máramaros megyei település magyar közösségéhez – mondta el Mészáros Orsolya szervező.

Képzőművészeti kiállításokkal, irodalmi, zenei és családi programokkal, könyv- és zenekonzertekkel várta az érdeklődőket szeptember második felében a nagybányai magyarság ünnepe, a Főtér Fesztivál. A „játék és kapcsolat” jelszóval megszervezett rendezvénysorozat minden korosztálynak kínált programokat a város leghangulatosabb terén, a Cinteremben. A korábbi évekhez hasonlóan idén is megtartották a Máramaros megyei település fiataljait megszólító FF Diáknapokat.

Nekem5nyolc: vetélkedő az iskolás korosztálynak

A negyedízben sorra kerülő esemény a középiskolások számára kínált interaktív tevékenységeket, ez kibővült a nekem5nyolc elnevezésű sorozattal, ahol 5–8. osztályos diákok versenyeztek – mondta el lapunknak Mészáros Orsolya, a diáknapok szervezője. Hozzátette, fontosnak tartották, hogy olyan foglalkozásokat is szervezzenek, amelyek kimondottan az iskolás korosztályt szólítják meg, ezzel is hangsúlyozva, hogy ők is fontosak a bányai magyar közösség számára, a jövőben is számítanak rájuk. A diáknapos foglalkozásokba általában bekapcsolódnak egyes házasságból származó diákok is, vagy azok, akik másként nem járnak a magyar közösség eseményeire, például tánccházba, vagy akik alapvetően nem tartoznak a magyar közösséghez, román tannyelvű iskolába járnak – mondta el a szervező. Az iskolásokat célzó programokat is a „játék és kapcsolat” jegyében szervezték, mivel a diákok mögött nehéz év állt, a koronavírus-járvány és online oktatás a diákéletet is negatívan befolyásolta. Habár a közösségi média

révén tartották egymással a kapcsolatot, a személyes találkozás is létfontosságú, a diáknapok célja az volt, hogy játszva teremtsék újra ezeket a kapcsolatokat – hívta fel a figyelmet Mészáros. Megjegyezte, a diáknapok minden évben nagy népszerűségnek örvendenek, az egyes kiadásokon 50–100 fiatal vett részt, akik úgy alakították a programjukat, hogy az iskola mellett is bekapcsolódhassanak a rendezvénysorozatba. Gébel Dóra, a Németh László Gimnázium 12. osztályos diákja lapunknak elmondta, minden évben várja a diákeveket meghatározó programsorozatot, mivel a foglalkozások nemcsak a barátokkal való szórakozást jelentik, hanem kimozdítanak a komfortzónából is. Ugyanígy vélekedett Gagyai Anna 11. osztályos diák is, aki elmondta, azért szereti a diáknapokat, mert a feladatok és próbák segítenek jobban megismerni a magyar kultúrát, a várost, ezenkívül személyiség-fejlesztő hatásuk is van.

TikTok-kihívás, villámcsődület, szócsata

A programban kreatív és interaktív feladatok szerepeltek, az érdeklődők többek között benevezhettek TikTok-kihívásra, ahol egy adott témában kellett videót készíteniük valakiről, de volt lepkevadászat az RMDSZ szervezésében, és villámcsődületen is részt vehettek. Ezenkívül szócsatázhattak is, koreográfiát improvizálhattak különböző zenei ritmusokra, süteményt készíthettek megadott alapanyagokból, és úgynevezett city tour, városnézés közben fotókat készíthettek. A legkisebbeket bicikliverseny, aszfaltrajz, bábkészítés várta, megtekinthették a gyergyószentmiklósi Halvirág Bábszínház előadását, és a

A diáknapok nemcsak szórakozást jelentenek, hanem kimozdítanak a komfortzónából is

Fonogram-díjas Veronaki együttes koncertjére bulizhattak.

A nagybányai magyar napokként ismert Főtér Fesztivált tizenhatodik alkalommal szervezték meg idén. A helyi magyarság ragaszkodik ennek az ünnepnek a hagyományához; a 120 ezres Nagybánya lakosságának 11,3 százaléka vallotta magát magyarnak a legutóbbi népszámlálási adatok szerint. A településen a Németh László Elméleti Líceumban tanulhatnak magyar nyelven a diákok, ezenkívül a Teleki Magyar Ház tánccházát, a Rákóczi Szövetség pedig táborokat, hagyományörző tevékenységeket szervez.

D. SZ.

Moldvai csángó és gyimesi középiskolásoknak nyújt otthont a csíkszeredai bentlakás

Teljesült álom: felavatták a csángó kollégiumot

Három évtizednyi várakozásra érkezett válaszként október elején felavatták Csíkszeredában a csángó kollégiumot. A bentlakásban a tanulmányaikat magyarul folytató moldvai csángó és gyimesi középiskolásoknak biztosítanak szállást. Kövér László országgyűlési elnök szerint a bentlakás mintaintézménnyé válhat.

A magyar kormány támogatásával felépített csángó kollégiumot adtak át október 8-án Csíkszeredában. Az eseményen Kövér László, a budapesti Országgyűlés elnöke arról beszélt, hogy Magyarországnak és az erdélyi magyarságnak kötelessége segíteni a lélekmentésben a csángó magyar testvéreket. Az MTI beszámolója szerint Kövér László elmondta: ha egy közösséget hosszú távon módszeresen és tudatosan megfosztanak az anyanyelvi oktatás és az anyanyelvi hitélet jogától és lehetőségétől, ha meggátolják abban, hogy kinevelje saját értelmiségét, ha nyakába janicsár vezetőket ültetnek, és minden eszközzel igyekeznek elfojtani a nemzeti hovatartozás ősköztől örökölt érzését, akkor az érintett közösség egy lélekrablás áldozata. „A történelem során a moldvai csángó magyar közösség egy ilyen fájdalmas lélekrablás áldozatává vált” – jelentette ki a politikus. Hozzátette: a mai magyaroknak, székeleyeknek, Magyarországnak és az erdélyi magyarságnak kötelessége a lélekmentésben segíteni a csángó magyar testvéreket.

Mintaintézménynek szánják

Kövér László szerint a lélekmentésnek azzal kell kezdődnie, hogy „az ösztönökbe menekült nemzeti önazonosság és hovatartozás érzését segítünk felemelni a tudatba”. Ennek alapja pedig az anyanyelvű oktatás és nevelés biztosítása a csángómagyarság számára. Felidézte, hogy Csíkszeredában már 1990-ben intézményesen megkezdődött a lélekmentés, a magyar nyelven tanulni akaró csángó fiatalok beiskolázása a városban működő oktatási intézményekbe. Ez – szerinte – a székely felelősségérzetnek, a székelyföldi magyar pedagógusok szeretetének és szakértelmének volt köszönhető. Úgy vélte: a városban megvolt az alap, amelyre felépülhetett a csángó kollégium. Hangsúlyozta: nem véletlenül épp Csíkszeredában avatják ezt a kollégiumot; a kedvező földrajzi elhelyezkedés mellett a városban komoly, három évtizedes múltja van a csángó diákok továbbtanulásának, oktatásának. A házelnök abbéli reményének adott hangot, hogy a csíkszeredai csángó kollégium mintaintézménnyé válik, és mintául szolgál majd más erdélyi városokban létrehozandó csángó magyar kollégiumok számára is.

Korodi Attila, Csíkszereda polgármestere a hírügynökség szerint kijelentette: a kollégium garancia arra, hogy a város iskoláiban, utcáin továbbra is ott lesznek a moldvai csángó diákok. „Ez az intézmény garancia arra, hogy Csíkszereda iskoláiban, utcáin a jövőben is csángó diákokat köszönhetünk. Azokat az értelmiségieket, akik továbbviszik a csángó sors

A régóta vágyott csíkszeredai kollégium közel hatvan csángó magyar diáknak tud otthont nyújtani, 11 lakószobával, több tanulóteremmel, közösségi teremmel és étkezdével rendelkezik

üggyvitelét. Annak a sok lelkes embernek, aki ebbe bekapcsolódik, csak gratulálni tudok” – idézte a Maszol a csíkszeredai előljárót. Borboly Csaba, a Hargita megyei önkormányzat elnöke pedig arról beszélt, hogy hiába volt akarat, a létező romániai jogszabályok szerint az önkormányzatok nem tudtak volna ilyen intézményt létrehozni. A politikus hozzátette: a magyar kormány megtette a dolgát, most már a városon és a megyén a sor, hogy segítsék az intézmény működését és a Csíkszeredában tanuló csángó fiatalok boldogulását.

„Karácsonyi fények”

Pogár László, a Moldvai Csángó Magyarok Szövetségének (MCSMSZ) elnöke elárnyékosult elmondta el: ő maga és testvérei is Csíkszeredában tanultak szerény körülmények között. Hozzátette: úgy érzi magát a kollégiumavatón, mint a kisgyermek, aki látja, hogy kigyúlnak a karácsonyi fények, és minden vágya teljesült. A csíkszeredai csángó kollégium 56 diák befogadására alkalmas. Az épületet az MCSMSZ vásárolta és alakította át kollégiummá a magyar állam támogatásával. A régóta vágyott kollégium közel hatvan csángó magyar diáknak tud otthont nyújtani, 11 lakószobával, több tanulóteremmel, közösségi teremmel és étkezdével rendelkezik. Az épületet Măriuț Felix forrófalvi (Fărăoani) plébános szentelte fel, aki a bákói magyar miséken is ellátja az egyházi szolgálatot. Az ünnepségen a csángó kollégium diákjai is közreműködtek, hagyományos énekeikkel, táncaikkal színesítve az eseményt.

P. M.

A Toldi: egy kötelező, amit látni is kötelező

Évtizedek óta nem született olyan nagyszabású animációs filmsorozat, mint a Toldi, amely szeptember 19-én debütált a Duna Televízió képernyőjén. Az iskolai kötelező olvasmányok kiemelt darabját látványos és élvezetes módon ismerheti meg a közönség az idén májusban elhunyt Jankovics Marcell és a Kecskeméti Rajzfilmstúdió páratlan munkájának köszönhetően. Arany János hőisének, a magyar lovagi mondakör egyik legjelentősebb szereplőjének legendás történetét a kötelező olvasmányokból minden iskola jól ismeri. Az animáció formájában meglevenedő elbeszélő költeményt a fiatalok számára modern képi világ teszi élvezetessé. A Toldiban az alkotó stílusjegyei is felismerhetők, hiszen az a Jankovics Marcell alkotta mozgókép-re a hőst, akinek keze nyomát viseli a Magyar Népmesék. A tévésorozat az Arany-műnek megfelelően előhangból és tizenkét részből áll. A cselekmény szereplői mellett megjelenik elbeszélő

Az animáció formájában meglevenedő elbeszélő költeményt a fiatalok számára modern képi világ teszi élvezetessé. A Toldiban az alkotó stílusjegyei is felismerhetők, hiszen az a Jankovics Marcell alkotta mozgóképre a hőst, akinek keze nyomát viseli a Magyar Népmesék.

lőként a költő, maga Arany János is, aki egyfajta délibábként narrálja az eseményeket. Az új adaptáció, a hiánypótló rajzfilmsorozat a fennállásának 50. évét ünneplő Kecskemétfilm

Kft. műhelyében született egy pályázat nyomán, amelyet az Arany János-emlékéhez kapcsolódóan az MTVA írt ki. A széria alkotója a Kossuth- és Balázs-Béla-díjas filmrendező, grafikusművész, Jankovics Marcell, akinek ez az utolsó alkotása. A munkálatokról a rajzfilm kivitelező rendezője azt mondta: rengeteg befektetett energiát igényelt az összességében csaknem 120 perces produkció, ami 2018 áprilisától körülbelül 33 hónap alatt készült el. Csákovics Lajos kifejtette, hogy képkockáról képkockára rajzolták meg a jeleneteket – mint mondta – átlagosan 12-13 rajzra van szükség másodpercenként ahhoz, hogy a néző valóban folyamatos mozgást lásson a televízió képernyőjén. A Toldi gyártásában 80 szakember vett részt, mások mellett animátorok, fázisrajzolók, háttérfestők, valamint a hangstáb tagjai. Hozzáette, olyan sok munkaóra van Jankovics Marcell utolsó művében, megszámlálni csaknem lehetetlen: voltak időszakok, amikor a stáb tagjai éjt-nappallá téve dolgoztak Toldi Miklós történetén. „Valóban nagy és nehéz feladat volt, a Toldi-sorozat egy gyönyörű, összetett

munka gyümölcse, amelynek gyártása többnyire a hajtósabb időszakokban is kellemes és családi hangulatban telt. Egy animációs film elkészítése sokrétű munkát igényel, a forgatókönyv-rajzólástól a figuratervezésig, háttérfestésig, a mozdulattervezéstől a fázisrajzoláson át a kifestésig, számítógépes utómunkáig, a dialógfelvételtől a zenefelvételig és a kész képi anyag zörejezéséig mindent a legapróbb részletességgel, odafigyeléssel kell kidolgoznunk. Ezt a sok-sok feladatot a rendezőnek és a gyártásvezetőnek kell átlátnia és egyben tartania. Az egész folyamatot szerettem, a szépségét a komplexitása adta” – mondta Csákovics Lajos. A Toldi alkotói bízhatnak benne, hogy a sorozat méltó öröksége lesz az idén elhunyt Jankovics Marcellnek, valamint befogadhatóbbá és érthetőbbé teszi Arany János klasszikus művét. A Kecskemétfilm a sorozatból egész estés moziváltozatot is készít, amelynek jelenleg folynak a munkálatai. A sorozat további érdekességeiért és kapcsolódó tartalmakért érdemes ellátogatni a mediaklikk.hu/toldi oldalra.

K. J.

Kalóz János pszichológus a közösségioldal-használat gyerekekre gyakorolt hatásáról

A való életben nem kapunk száz dicséretet

A közösségi oldalakon gyorsan pörög a túl sok információ, nagy a „lájkvadászat”, és ha a gyerek gyakran használja ezeket a platformokat, megtörténhet, hogy 18 éves korára kiég, a való életet lassúnak, unalmasnak tartja, nehezen birkózik meg lelki problémáival – hívta fel a figyelmet Kalóz János kolozsvári pszichológus. A szakértőt annak kapcsán kérdeztük, hogy a Facebook exmunkatársa nemrég beismerte: a közösségi oldalak használata ártalmas lehet a gyerekek lelki és szociális életére. Lehet-e függőségnek nevezni a közösségi oldalak túl sűrű használatát, miként befolyásolhatja a gyerekek lelki, szociális életét – kérdeztük a szakértőt. „Mindenképpen okozhat komoly függőséget. Többek közt azért, mert a közösségi oldalakon megosztott tevékenységek, fotók lényege általában az, hogy minél több virtuális visszajelzést, „lajkot” kapjon az ember. Természetesen az ember egyik fő célja, hogy az agyát arra készítse, boldogsághormonokat termeljen: oxitocint, dopamint stb. Ezt persze valós cselekvéssel is el lehet érni: ha mondjuk a gyerek rajzol, és az anyja visszajelez, hogy szép a rajz” – mondta Kalóz János. Hozzátette, ilyenkor nem a személyiségnek jelzünk vissza, hanem a tettnek. A közösségi oldalakon viszont az a helyzet, hogy a pozitív visszajelzés nem reális. A való életben normál körülmények közt nem kapunk száz dicséretet, közben az agyunk nem tudja megkülönböztetni, hogy a visszajelzés virtuális-e, vagy sem. Mivel reálisnak éli meg a virtuálisat is, a függőség abból adódik, hogy az agy minél több ilyen visszacsatolást szeretne. A közösségi oldalon való jelenléttel nagyon sokszor nem az van, hogy a gyerek cselekszik valamit, amit megoszt, és arra kap visszajelzést, hanem inkább fordítva: azért cselekszik, hogy jelezenek vissza. A gyerekeknél az érzelmi intelligencia nem fejlett még annyira, hogy ezeket a különbségeket

észrevegyék, ezért nekünk, szülőknek, felnőtteknek a feladatunk, hogy megtanítsuk őket különbséget tenni” – mondta a pszichológus.

Tizenkét éves kor alatt semmiként sem ajánlott

A fiatal generáció körében nem a Facebook, inkább az Instagram és a TikTok a népszerű, hatalmas mennyiségű képi információ érkezik hozzájuk, sokan közülük napi szinten, hosszú ideig lógnak ezeken a platformokon. Milyen életkorban lenne optimális, hogy beengedje a felnőtt a gyereket a virtuális hálózatokba? – kérdeztük a pszicho-

A való életben normál körülmények közt nem kapunk száz dicséretet, közben az agyunk nem tudja megkülönböztetni, hogy a visszajelzés virtuális-e, vagy sem. Mivel reálisnak éli meg a virtuálisat is, a függőség abból adódik, hogy az agy minél több ilyen visszacsatolást szeretne.

lógust. „Amikor szülőknek előadást tartok, ki szoktam hangsúlyozni, hogy 12 éves kor alatt nem ajánlott, hogy a gyerekeknek Facebook-oldala, Instagramja legyen. Utóbbin is a tetszelgés, a lájkgyűjtés a cél. Nyilván nem lehet egyértelműen azt mondani, hogy a közösségi oldalak csak rosszat tennének, hiszen ha az ember megtanulja mértékkel használni őket, sok az előnyük. A gyerekek esetében viszont nem nagyon lehet erről beszélni, ezért nem kellene használniuk. Az Instagram csak „felgyorsítja” a gyereket, hiszen ott szélsébesen pörgő képeket, videókat

lát, még szöveg sincsen. A TikTokon is rengeteg az információ, egyik videó nagyon gyorsan jön a másik után, aminek szintén van veszélye: arra készítenek, hogy még többet és többet nézzünk meg, így nem tudunk megállni” – mondta Kalóz János. Hozzátette, az ember természetes szükséglete, hogy időnként leáll, megpihen, átéli az eseményeket. A közösségi oldalakon ez nincs, hiszen túl gyorsan történnek a dolgok, és erre is megy ki a játék, hogy minél rövidebbek legyenek a videók, gyorsabb legyen a pörgés. Ott tartunk, hogy egy negyedórás videó is unalmasá válhat a gyerek számára. És hogy lehet-e egyáltalán „fékje” a gyakorlatban ennek a fajta felgyorsulásnak? „Prevenció szempontjából nem győzöm hangsúlyozni: a szülők döntenek el, hogy a gyerekek mikortól jelentkezhetnek be a közösségi oldalakra. Persze a telefonra olykor szükség van, de mondjuk az Instagram-, vagy TikTok-profilra még 12 éves kor után sincs föltétlen szükség, mert a kicsik érzelmi intelligenciája nem elég fejlett még. De ha megfelelően felkészítik a szülők a gyereket, elbeszélgetnek vele, hogy mire jó a közösségi oldal, akkor lehet. Fontos, hogy a gyerek ne a virtuális térben keresse a visszajelzéseket, a sikerélményeket, hanem a saját valós élményeiből, céljaiból, cselekvéseiből, döntéseiből nyerje el elsősorban” – mondta a szakember.

Azt nem posztolja ki az ember, ha szorong

Sok gyerek, serdülő a közösségi oldalakon, Messengeren éli szociális élete jó részét. Ez miként befolyásolhatja a társadalom valós, „offline” viszonyrendszerébe való beilleszkedésüket? – kérdeztük a pszichológust. Mint kifejtette, egy online profilról nem tudni pontosan, mennyire „valós”. „Ha mondjuk felteszek boldogságot »sugárzó«, mosolygó fotókat magamról, akkor olyan képet alkotok rólam, hogy az életével rendben lévő, majdnem tökéletes ember vagyok. Azt ritkábban szoktuk kipoztolni, hogy mitől

szorongunk, milyen problémákkal küszködünk. A virtuális jelenlét ilyen módon bizony el tudja ferdíteni – nem is a valóságot, hanem a teljes képet” – fogalmazott Kalóz. Kifejtette, mivel jobbára az örömet, mosolyokat látjuk, azokra reagálunk. Ez arra késztet, hogy ugyanezt csináljuk mi is, olyan dolgokat közöljünk magunkról, ami csak a jót, örömet, boldogságot mutatja. Holott a teljes kép az, hogy bizony nem mindig vagyunk boldogok.”

A közösségi oldalakon látható, ferdtített kép arra készítheti a gyerekeket, fiatalokat, hogy ennek feleljenek meg, közben meg tegyék félre a szorongásaikat. Így vi-

működik”, aztán kilépünk, ha akarjuk, le tiltjuk az illetőt, és kész. Nem kell szemtől szemben kezelni a helyzetet. Ez pedig problémássá teheti, miként viselkedik majd az interaktív szociális életben. De persze ha megfelelő módon, helyén tudja kezelni a fiatal a közösségi oldalt, akkor más a helyzet. Ha túl korán, kontrollálatlanul kerül a kezébe, akkor lehetnek bajok. Hiszen mint mondtam, az agy nem tud különbséget tenni a virtuális valóság és a realitás közt: ugyanúgy éli meg mindkettőt.

Egyre több az információ

A gyerekekhez egyre több információ érkezik, egyre gyorsabban. „Az emberi interakció nem pörög olyan gyorsan, mint ahogyan az Instagram vagy a TikTok dikálja. Mondhatni, a valóságban nem pár perces vagy másodperces videókból áll az életünk. A felgyorsulás és túl sok információ kiégéshez vezethet: a való élet lassúvá, unalmassá válik, nem elég élhető. A pörgéshez szokott ember pedig nem tud lassítani. Holott a valóságban a folyamat, hogy kitűzök egy célt, és eljutok addig, nem pár perces, hanem hosszabb. A pörgés azt is okozhatja, hogy az ember folyton újabb célt lát maga előtt, és rohan. Nem áll meg, nem szusszan meg, nem értékeli a napját, a pillanatot, nem éli meg a befejezettség érzését. Folyton a cél lebeg előtte, ha eléri, kitűzi a következőt, megint újat, rohan előre. Így nem csoda, ha 18 évesen úgy érzik a fiatalok: unalmas az élet. Hogy lehet unalmas az élet 18 éves korban? Ez azért van, mert annyira sok információval kell az agynak megküszödenie, hogy hozzászokik a sebességhez, így persze, hogy a „normális”, „lassú” élet unalmasnak tűnhet” – hívta fel a figyelmet a pszichológus. Mint mondta, egyik legfontosabb dolog, hogy kompromisszumos megoldással „épkézláb” képernyőidőt tervezni be a gyerek napjába. Ha már nagyon rabjává vált, akkor meg kell próbálni lassanként csökkenteni a képernyőidőt. „Fontos az alternatívák felkínálása és az abban való részvétel. Ne azt mondjuk, hogy menj és játssz, hanem vele együtt próbáljunk ki egy társasjátékot, menjünk kirándulni, valami nem túl gyors tevékenységet válasszunk” – fogalmazott. Kifejtette, persze közben az a helyzet, hogy tinédzserkorban nagyon számít, milyen társaságban van a gyerek, hiszen a kortárs csoport nyomása sokkal

erősebb, mint a szülői szigor. Persze nem lehet megkerülni a virtuális világot, nem lehet elzárni előle a gyerekeket, mint a mesében a király, aki elzárta a lányát, hogy óvja a kinti veszélyektől. A képernyőidő megszabása viszont nagyon fontos korlátozás, ami egyébként a gyerek számára mindenképp a biztonságérzetet jelenti. Például a 9 éves gyereknek félóra játékidője legyen naponta a számítógépen, telefonon. Ebben a korban nem is szeretnék közösségi oldalakról, TikTokról beszélni. Persze nem könnyű, mert nagy a nyomás, én magam is tapasztalom a saját gyerekemnél. Mindennapos harcokat kell megvívnia a szülőnek a gyerekkel, de én hiszek az alternatívák felkínálásában. Fontos megtapasztalnia, milyen érzés, hogy igazi dicsőretet kap mondjuk

Például a 9 éves gyereknek félóra játékidője legyen naponta a számítógépen, telefonon. Ebben a korban nem is szeretnék közösségi oldalakról, TikTokról beszélni. Persze nem könnyű, mert nagy a nyomás, én magam is tapasztalom a saját gyerekemnél.

Kalóz János pszichológus

szont nem lesznek felkészülve arra, hogy mit kezdjenek a különböző problémáikkal, kudarcikkal. A gyereken nyomás van, mert az „elvárás”, amit maga körül lát, a felhőtlenység. De akkor mi van az én kis küzdelmeimmel, félelmeimmel? – kérdezi magában. „Nyilván a virtuális kapcsolattartás meg is könnyíti a kommunikációt, mert főként az írást használjuk, emotikonokkal (érzelemtifejező jelek az internetes kommunikációban – szerk. megj.). Nem kell a másik elé állni, nem kell használni a kommunikáció többi formáját. Ha ehhez hozzászokik a gyerek, komoly nehézséget okoz, amikor valós szociális helyzetben kell helytállni: legyen az interjú, ismerkedés, barátkozás, vitahelyzetek, amit meg kell tanulni kezelni. Vagy egy párkapcsolaton belüli konfliktus kezelése, hogy miként mondjuk el, ha valami rosszul esett” – mondta a pszichológus. Úgy fogalmazott, nagyon egyszerű Messengeren leírni, hogy „bocs, de úgy érzem, ez a kapcsolat nem

egy rajzáért, milyen érzés a természetben megállni egy pillangó mellett, és nézegetni egy élőlényt a valóságban. Következésképpen alternatívát lehet nyújtani, csak ehhez persze sok energia kell a szülő részéről. Mondhatni egyfajta befektetés, de ha gyereket vállaltunk, akkor maradjunk felelősek, köteleződjünk el a felelősségünk mellett. Hogy könnyű-e ez, vagy sem, más kérdés. A gyereknek a szociális életében is fontos tudnia, hogy a négy szemközti vagy többszemközti interakciók mennyire különböznek a messengeres kommunikációtól, tapasztalja meg ezt a saját bőrén, és akkor egészséges egyensúlyt tud fenntartani. Fontos: ő használja, uralja a szociális médiát, és ne fordítva, a közösségi oldalak használják őt.

KISS JUDIT

mko@communitas.ro

Pop-Sólyom Ágnes tanítónő negyvennégy tanévkezdésről, több száz diákkal szerzett tapasztalatáról

Mai gyermeknek mai pedagógus kell

– Hosszú pályafutása során mire jött rá, hogyan lehet a gyerekekkel úgy foglalkozni, törődni, hogy az úgynevezett legkezelhetetlenebb gyerekekkel is eredményt lehessen elérni? Hogy az a gyerek is eredményes legyen, akiről egyébként azt mondják, úgysem lesz semmi belőle?

Pop-Sólyom Ágnes

– Szeretni kell. Minden gyerek szeretnivaló. Nincs rossz és jó gyerek, csak gyerek van. Ez ilyen egyszerű. Ellenben vannak figyelemzavaros vagy hiperaktív gyerekek, ez szinte minden osztályban előfordul. No, de gondolkunk bele, milyen egyhangú lenne egy osztály, ha mindenki mintadiák volna. Attól szép az élet, ha változatos, annál szebb a tisztás, minél többszínű

virágok illatoznak rajta. Természetes, hogy minden generációban volt olyan diákom is, aki külön figyelmet igényelt, akivel más nyelveket beszéltem, akivel más módszereket kellett alkalmaznom ahhoz, hogy a várt eredményt elérjem. Két generációban is volt diszlexiás diákom, akinél egyedül fedeztem fel ezt a képességzavart. Rögvest intézkedtem, és Magyarországról hozattam megfelelő tankönyveket, melyek segítségével megtanítottam írni és olvasni. Nagy erőfeszítésembe került, de óriási volt az elégtétel.

– És miként találhatja meg a pedagógus az ilyen gyerekek lelkéhez vezető ösvényt?

– Az úgymond kezelhetetlen gyerekből is jutott egy-kettő, de ez is csak ideig-óráig tartott. Addig volt nehéz, míg megtaláltam a hozzá vezető ösvényt, azt a nyelvet, amelyen érthetjük egymást. Onnantól tovább csak a rendszeres, következetes, leghatékonyabb nevelési stratégiákat kerestem és alkalmaztam, legtöbbször eredményesen. Volt eset, amikor két éven át egy egész osztállyal kellett szembeszállnom a gyengébb, az érzékenyebb, a problémás viselkedésű diákom érdekében. Ez volt pályafutásom legnagyobb sikere ezen a téren. A siker többértéktűségét szem előtt tartva próbáltam minden tanítványomnak biztosítani valamilyen fajta sikerélményt. A gyerek tehetségéhez és képességeihez mérten alkalmaztam különböző módszereket és eljárásokat arra, hogy célt érjen. Sikerre törekedve, tanításon kívül is felkészítettem őket a tantárgyi vagy másfajta megmérettetésekre, amelyeken, örömmre, mindig babérokat arattak.

– Elégtétellel töltötte el, ha a diákjai érvényesültek később?

– Sose félttem attól, hogy diákjaim, tőlem elszakadva, elkallódnak, elvesződnek. Minden egykori diákom megtalálta helyét a világban. Azaz valamilyen formában ki-kí a maga szorgalma, tehetsége és némi szerencséje szerint

sikerre jutott. Felemlgettem máskor is a 4. osztályosok törekvéseit matematikából. Egyeseknek sikert jelent egy műveletsor helyes megoldása is. Heuréka! – jó a végeredmény, és öröme magasra hág. Másoknak pedig csak az a siker, ha rangos vetélkedőkön nagyon jó eredményeket érnek el, vagy országos versenyeken dobogóra kerülnek.

Az én sikerem pedagógusként az, hogy mindkét típusú diákomat eljuttattam a csúcsra, mindkettővel megízleltem a siker örömét. Mert ez minden bizonnal segíteni fog nekik, hogy önbecsülő, magabiztos emberré váljanak, akiknek fontos a szorgalmas és pontos munka az élet minden területén. Sokan kérdezték, hogyan, miként csinál-

Szeretni kell. Minden gyerek szeretnivaló. Nincs rossz és jó gyerek, csak gyerek van. Ez ilyen egyszerű. Ellenben vannak figyelemzavaros vagy hiperaktív gyerekek, ez szinte minden osztályban előfordul.

lom, milyen csodabogarak az enyéim, hogy versenyeken túlszárnyalják saját magukat? Dehogyan azok, csak megtanultak tanulni és kitartóan gyakorolni. Volt eset, amikor a Zrínyi Ilona matematika-verseny megyei döntő első tíz díjazottjai közül hat az én diákom volt, persze az első és második vagy harmadik díjat is beleértve.

– És mi volt pedagógusi munkájából az a terület, amit a leginkább kedvelt?

– A legvonzóbb terület számomra a tollforgatás tanítása volt 3–4. osztályban. A Bolyai-líceumi első generációm írásából tallózva egy 156 oldalas könyv született, *Nevenincs osztálykönyv, avagy kagylóba szorult porszemek* címmel, a

kiadvány a Romghid Könyvkiadó gondozásában látott napvilágot 2010-ben. Füveskönyvhöz hasonló, melynek szövegeit magyarórakon rögtönözték kisdíákjaim, olyan időkben, amikor még nem fertőzte meg őket az internet, és az online közösségi portálok nem is léteztek a számukra. Kedvemért, majd kedvükre válogatva olvastak, írtak, művészkedtek... egy olyan generáció, amely a fogalmazásórát kedvencei közé sorolta.

Farkas Ernő tanár úr, magyar tanfelügyelő posztmodern emlékiratnak, beszélgetőkönyvnek tekintette a kötetet, „amelynek soraiból szabadság árad”, a média is nagy sikernek nevezte. Kovács András Ferenc Kossuth-díjas költő barátom pedig versben ajánlotta a kötetet, amiért igen hálás vagyok. Ebből az alkalomból született verset László József kollégám megzenésítette. Slágergyanús dal született, amely sok alkalommal elhangzik a Bolyaiban.

Sokan kérdezték, hogyan, miként csinálom, milyen csodabogarak az enyéim, hogy versenyeken túlszárnyalják saját magukat? Dehogya azok, csak megtanultak tanulni és kitartóan gyakorolni.

„Egy osztálykönyvben annyi rajz, Szó, kép, mosoly, kedv, élt öröm - Ha tág világba majd kirajz, Ragyoghat minden délkörön! Egy osztálykönyvben él e fény, Mint jelbeszédben játszi láz - S hányféle élmény, vélemény, Mi együttléten átcikáz!”

Kovács András Ferenc – Osztálykönyv (részlet)

– Egykori tanítványaival kapcsolatban áll? Kik azok, akik „nem felejtik el” a tanítójukat?

– Nagyon felemelő és boldogító érzés azt tapasztalni, hogy sok év múltán is visszajárnak egykori tanítványaim. Időnként visszakíváncoznak a régi padjukba, sóhajtozva, nagy nehezen begyúrák lábaikat a padba, elméláznak az idő múlásán, végignézik a szemléltető

falitáblákat, egy-egy helyesírási szabályon elidőzve, felemlegetve kedves, humoros jeleneteket. Megható volt számomra az első bolyais generációm kéreése, hogy ballagásuk előtti napon, 2016-ban tartsak nekik osztályfőnöki órát. Tizenkét líceumi osztályban lévén szétszórva az egykori osztályom, nem lehetett könnyű egyeztetni közösen az óra időpontját. De a vágy, a szeretet visszahozta őket régi kuckójukba. Amint Gáspárik Márton fogalmazott felszólalásában „Tanci, ebben az osztályban van valami megmagyarázhatatlan kémia!”

– Ha említene volt tanítványokat, akiknek visszajelzéseire ma is szívesen emlékszik...

– Kedves meghívást kaptam Németországból és a távoli Amerikából. Nem semmi. Az öreg diákjaim köréből sokan informatikusok, közgazdászok, orvosok, asszisztensek, de a foglalkozások palettáján szerepelnek cégvezetők, politikusok, igazgatók is, akik nagylelkűen támogatták azokat a versenyeket, amelyeken egykor ők is részt vettek. És nem utolsósorban vannak edzők, sportolók, pl. a híres Szócs Bernadette asztaliteniszező. A legfrissebb találkozásom nemrég volt, egykori fiú diákom esküvőjén voltam. Hát ennyire ragaszkodnak egyesek! Persze van, akiről semmi információ sincs, de ez nem jelent semmit, csak azt, hogy a szeretet örök.

– Nehéz-e abbahagyni a tanítást? Érez-e késztetést magában arra, hogy folytassa?

– A tanítást tágabb értelemben soha nem lehet abbahagyni. Ezt a művészet átviszem az örökkévalóságba. Abba hagyni azt, ami évtizedeken át betöltötte életemet, az mérhetetlen fájdalommal jár. Ezt már érzem. Persze mindig van mit csinálni a családban is, végre többet lehetünk együtt, sokat olvashatok, utazhatok, ezek a biztatások remekül hangzanak. Van élet a Bolyai falain kívül is, hangzott el nemrég. Engem mégis végtelen szomorúsággal tölt el a szakítás, hisz nekem a Bolyai volt az életem. Minden kezdet egyszer véget ér. Aki egyszer belépett az osztály falai közé, annak tudnia kell, hogy a termet előbb-utóbb el kell hagynia. Állítólag az ember megérzi, mikor jön el a búcsú pillanata, mikor kellene abbahagyni.

Elbizonytalanodva mondom, hogy érzéseim csaltak, semmit sem jeleztek e felől, csak az éveim száma figyelmeztetett, hogy a leköszönés ideje elérkezett. Elbúcsúztam az utolsó generációtól is... ballagtak a negyedikeim, ballagtam én is hazafelé. A kis batyuban pogácsa, irón és a diákjaimnak írt búcsúlevelem, a padokon emlékkönyv és osztályalbum. Csodaszép, érzelmeltöltött napok voltak az utolsó héten. Kérdezték szülők, hogyan csinálom ezt a varázslatot, hogy a gyerekek értem minden megtesznek, túlméretezett házi feladatokat megírnak, matekpéldákat vagy házi olvasmányokat megoldanak... Nem tudom, én egyszerűen csak

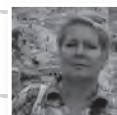
Füveskönyvhöz hasonló, melynek szövegeit magyarórakon rögtönözték kisdíákjaim, olyan időkben, amikor még nem fertőzte meg őket az internet, és az online közösségi portálok nem is léteztek a számukra.

tettem a dolgom, élvezettel tanítottam, olykor rendhagyóan, a megérzéseimre hagyatkozva. De azért igyekeztem érdeklődést keltő, izgalmas órákat tartani, és az auditív vagy vizuális élményeket egyenesen a gyerek szívébe repíteni, majd hagyni, hogy ott gyümölcsözzenek. Kedvet adni bármilyen tevékenységhez csak az adhat, akinek magának is kedve van hozzá. Kétségkívül, ha a tanítás öröm forrása a pedagógus számára, előbb-utóbb azzá változik a tanulás a diákok számára is. Számomra is az volt, az örökkévalóságba nyúló örömforrás. Ebből merítettem 44 éven át, az ég akarata szerint. Mert „Előbb Isten elé kerül minden, ami téged ér.”

Az interjú első része augusztus–szeptemberi lapszámunkban jelent meg.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

Urak

Mikor az utcán végignézek,
beszélgetnek az ablakok.
Nyílnak, csukódnak, tábláikon
az égbolt fénye átragyog.

Lábam alatt kopog a járda,
ruganyos aszfalt, kockakő.
A járdaszélen két platánfa
kitárt ágakkal égre nő.

A térközépen bronzruhában
kőhöz ragasztott, hős urak.
Bámulom őket, hallgatózom,
hátha valamit mondanak.

Nehezen

Apa nem kiabál.
Ujját nyújtja nekem.
Megfogom. Nem
szorítja a kezem.

Apa lóbál, emel, lógat és forgat.
Fölépíti a kockavárat,
megkeresi az elgurult golyókat.

Apa magas. Ha itt van,
én is magas vagyok.
Amikor elmegy,
nehezen telnek a napok.

Nagyapa úgy vágta a fát a kisbaltával, mint az isten

• FARKAS ILONA JANKA

Él

Nagyapa úgy vágta a fát
a kisbaltával, mint az isten.
Nekem baltához nem szabad nyúlni.
Még csak kisbicskám sincsen.

Nagyanya téstát gyúrt, tojást
kavart cukorral, fénylő tálban.
Én semmihez sem nyúlhatok,
hogy el ne görbüljön a vállam.

Nagyapa réztankkal a hátán
a szőlőt permetezte nyáron.
Nekem a tókék közé menni
tilos, de úgyis összejárom!

Nagyanya horgolt, varrt, kötött,
damaszt dolgokat hímezett.
Nekem azt kell betéve fűjni,
hosszú vagy rövid ékezet

a nyíl, a nyúl, a nyál, a nyél.
Az ember bujdokolva él.

LÁSZLÓ NOÉMI
nocsek@gmail.com

Karantén idején, de az igazgatótanács kérésére is bezárhatnak az iskolák

Romániában az adott település fertőzési rátájától függetlenül nyitva maradhatnak az iskolák, az oktatást csak azokban az osztályokban, illetve tanintézményekben kell az internetre költöztetni, amelyekben koronavírus-fertőzést diagnosztizálnak – döntött az országos járványügyi operatív törzs (CNSU). A CNSU ajánlása alapján az iskolákban a diákokat és oktatókat rendszeresen tesztelik, erre a célra nem invazív (nyálból vett mintát használó) antigéngyorsteszteket használnak, melyekhez Sorin Cîmpeanu oktatási miniszter szerint nem szükséges megszerezni a szülők beleegyezését. A tárcavezető az iskolák nyitva tartásának járványügyi kockázatával kapcsolatos aggályokra azal reagált: „nem a gyerekek felelősek a beolatatlan szülők, nagyszülők egészségéért, hanem éppen fordítva”. A járvány negyedik hulláma során immár másodszor lazították az iskolákra vonatkozó szabályozást, hogy ahol csak lehet, elkerüljék a távoktatás bevezetését. A múlt tanévben már egyezrelekes fertőzési ráta felett korlátozták az óralátogatást az iskolákban. Augusztusban a hatóságok úgy döntöttek, hogy a tanulók mindaddig bejárhatnak az iskolákba, amíg az adott településen el nem éri a hat ezreléket azoknak az aránya, akik a megelőző két hétben fertőződtek meg koronavírussal.

Sorin Cîmpeanu oktatási miniszter a mostani, új rendelkezés kapcsán leszögezte, az iskolák működését illetően két világos szabály van. Az egyik kimondja, hogy ha egy osztályban igazolnak egy koronavírusos megbetegedést, fel kell függeszteni a jelenléti oktatást az adott osztályban. A másik szabály szerint, ha egy iskolában az osztályok legalább felében felfüggesztik a jelenléti oktatást, a tanintézetnek is át kell térnie az online tanrendre. Míg előbbi esetben nincs szükség a megyei vészhelyzeti bizottság összehívására, utóbbi esetben a testületnek kell meghoznia a döntést. A tanügyminiszter arról is beszámolt, hogy a jogszabályok jelenleg is lehetővé teszik, hogy egy iskola igazgatótanácsa az egészségügyi igazgatósággal együtt az online oktatásra való áttéréstől döntsön. Sorin Cîmpeanu a

Diákok Országos Tanácsának arra a kérésére reagált, hogy az iskolák a decentralizáció elve alapján önállóan dönthessenek az online oktatásra való áttéréstől a 6 ezreléket meghaladó fertőzöttségi rátájú településeken. Válaszában a miniszter emlékeztetett: az oktatási és az egészségügyi tárca közös rendelete megadja a jogalapot arra, hogy egy iskola a fertőzöttségi rátától függetlenül térhessen át az online tanrendre, ha a tanintézetben objektív okokból nem szavatolható az egészségügyi szabályok betartása. „Erről az iskola igazgatótanácsa és az egészségügyi igazgatóság közösen dönt” – közölte Cîmpeanu. Emlékeztetett, hogy a rendelet nem az egyes iskolák működését, hanem az oktatás egészének lebonyolítását szabályozza, és nem az érintett felek konzultálása nyomán, hanem szakértői vélemények alapján dolgozták ki. „Megértjük a Diákok Országos Tanácsának aggodalmát, de biztosítjuk őket arról, hogy a hatóságok az iskolák és a tanulók érdekében hozzák meg döntéseiket” – tette hozzá.

Szabadnapot kérhet a távoktatásra ítélt diák egyik szülője

Romániában fizetett szabadnapokat igényelhet a szülők egyike, ha 12 év alatti gyermeke a koronavírus-járvány miatt távoktatásra kényszerül. Az elfogadott sürgősségi kormányrendelet alkalmazásához szükséges – miniszteri rendeletben utólag pontosított – tudnivalókat már ismertették. A kormány korábban úgy döntött, hogy az iskolák a fertőzési rátától függetlenül nyitva maradhatnak mindaddig, amíg az osztályközösségben meg nem jelenik a fertőzés. Az országban azonban a járvány minden korábrinál több megbetegedést okozó negyedik hulláma miatt már több mint tízezer osztályban költöztették át az internetre az oktatást, miután október elsejéig csaknem 13 ezer diák és több mint 4300 tanár fertőződött meg. A kormány korábban elfogadott sürgősségi rendelete szerint a 12 év alatti, iskolába vagy óvodába beíratott gyermek (vagy a 26 évnél nem idősebb, állami gondozásban lévő fogyatékkal élő fiatal)

távoktatásra kényszerülése idején jogosult a szülők egyike fizetett szabadnapokra, amennyiben a szülők egyike sincs szabadságon, munkakörük nem teszi lehetővé, hogy otthonról dolgozzanak. A gyermekkel otthon maradó szülő a fizetése 75 százalékára, de az átlagbér 75 százalékát nem meghaladó „táppénzre” jogosult, amit az állami költségvetésből utólag (30 napon belül) térít meg a megyei foglalkoztatási ügynökség a munkáltatónak. Azokat a cégeket, amelyek megtagadják ezt a jogot a munkavállalótól, alkalmazottanként 1000 lejtől 2000 lejig terjedő, de 20 ezer lejt nem meghaladó összegre bírsághatják.

Ötven helyszínen indult el a délutáni oktatási program

Szeptember végétől ötven helyszínen indult el a délutáni oktatási program a romániai magyar tagozatos iskolákban az új tanévben – közölte a programot lebonyolító Iskola Alapítvány. A Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) által létrehozott alapítvány szerint a délutáni oktatási program az elmúlt években bebizonyította létjogosultságát, így egyre nagyobb az érdeklődés a szülők részéről. Az elemi iskolásoknak szánt program a szórványban működik és a tanórak utáni időszakot fedi le. A diákok meleg ebédet kapnak, szakképzett oktatók segítségével az iskolában készítik el a házi feladatokat, továbbá készségfejlesztő játékok, kreatív és szórakoztató tevékenységek során kövacsolódnak közösséggé. Éppen ezért sok szülő számára fontos szempont, hogy az Iskola Alapítvány délutáni programja igénybe vehető a magyar tagozattal rendelkező iskolákban – áll az alapítvány közleményében. A 2021–2022-es tanévben szeptember 27-től indult a program tizenkét erdélyi megyében és Bukarestben. Összesen 50 helyszínen fog működni a délutáni oktatás, az előző tanévhez képest új helyszíneknek számít Cegőtelke (Beszterce-Naszód megye), Felsőbánya (Máramaros megye), Újszentes (Temes megye) és Szászfenes (Kolozs megye). A program a magyar kormány Nemzetpolitikai Államtitkárságának támogatásával valósult meg.

Unió támogatásból segítenék a román nyelvtanulást

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) kezdeményezésére európai uniós alapokból segítené a román kormány a nemzetiségi, ezen belül a magyar gyerekek románnyelv-tanulását, amely célra egy 10 millió euró összértékű projektet hirdetnek meg – közölte a romániai magyar érdekvédelmi szervezet. Az RMDSZ közleménye Hegedüs Csillát, a román európai alapok minisztériumának államtitkárát idézte, aki elmondta: minden gyereknek meg kell adni a lehetőséget, hogy megtanuljon románul, ez a célja az európai alapok és az oktatási minisztérium közös projektjének, amelyet a napokban bocsátottak társadalmi vitára a humánerőforrás-fejlesztési operatív program keretében. A projekt összértéke 10 millió euró, amelyből hatezer oktatót képeznek tovább arra, hogy a román idegen nyelvként tanítsák, de lesznek új tankönyvek, román nyelvű játékos telefonos applikációk is, amelyek a gyerekek románnyelv-tanulását segítik. „Mind Székelyföldön, mind Kolozsváron és a Partiumban sok gyereknek gondot jelent a román nyelv elsajátítása. Azonban ahhoz, hogy mindenki otthon érezze magát Erdélyben, fontos, hogy a gyerekeink megfelelő módon tanuljanak meg románul” – mondta Hegedüs Csilla. A társadalmi vita után a projektet hivatalosan is elindítják, a finanszírozási szerződés aláírása után várják a tanárok jelentkezését, akiket meghatározott kritériumrendszer szerint választanak ki. Kallós Zoltán romániai oktatási államtitkár is hangsúlyozta: fontos, hogy a magyar diákok megtanuljanak románul, mert jobb jövőt, jobb életet teremthetnek maguknak szülőföldjükön és jól fizetett munkához juthatnak. „Nem akarjuk, hogy a gyerekeink külföldre költözzenek, azt akarjuk, hogy itt legyenek közel hozzánk” – mondta az államtitkár. Emlekeztetett: a 2011–2012-es tanévtől a magyarul tanuló gyerekek számára külön tantervet vezettek be, amely nagyrészt jó, de kiderült, hogy sok esetben nem megfelelően alkalmazzák, ezért akarnak továbbképzéseket szervezni a pedagógusok számára.

Jelentősen megnövelik az ösztöndíjak összegét

A közoktatásban nyújtott ösztöndíjak minimális szintjét megszabó határozatot fogadott el a kormány. Sorin Cîmpeanu oktatási miniszter a kabinet ülése után elmondta, a határozat értelmében a teljesítmény-ösztöndíj minimális összege a jelenlegi 100 lejről 500 lejre nő, az érdemösztöndíj pedig 100 lejről 200 lejre emelkedik. Az új szabályozás szerint ugyanakkor ezeket a 9,50-nél nagyobb félévi átlagot elért tanulók kaphatják meg. Eddig a 8,50-es átlag volt az alsó határ. „Az online tanítás, illetve a félévi dolgozatok elmaradása miatt az eredmények nagymértékben torzulnak, így a 2020–2021-es tanévre a romániai diákok 50%-a érdemi ösztöndíjra lett volna jogosult” – magyarázta az Agerpres szerint Cîmpeanu. A miniszter szerint a 2020–2021-es tanévben 553 000 tanuló volt 8,50-nél magasabb tanulmányi átlaga, 347 000 diáknak az általánosa pedig meghaladta a 9,50-et. Az új összeg a 2021–2022-es tanév január 10-én kezdődő második félévétől érvényesek.

Más rendeltetést kaphatnak a kihasználatlan iskolaépületek

Döntőházként fogadta el a szenátus azt a törvénytervezetet, amely lehetővé teszi az önkormányzatok számára a használaton kívüli, egykori iskolaépületek rendeltetésének átminősítését. „Jelenleg Romániában több olyan ingatlan létezik, amelyben valamilyen okból kifolyólag már nem zajlik oktatás, és bürokratikus okok miatt az épületek üresen állnak. A szabályozáson változtattunk, így ezentúl az önkormányzatok különböző közösségi célokra is felhasználhatják az ingatlanokat” – idézte az RMDSZ közleménye Turos Lóránd Szatmár megyei szenátort, az RMDSZ szenátusi frakcióvezetőjét. A közlemény szerint a jogszabály lehetővé teszi az önkormányzatok számára, hogy azokban az épületekben, amelyekben több mint 3 éve nem zajlik oktatási tevékenység, új rendeltetést határozzanak meg. Az eddigi szabályozások értelmében az önkormányzati tulajdonban lévő, nem használt ingatlanok rendeltetésének átminősítéséért oktatási minisztériumi beleegyezésre volt szükség. „Az oktatási rendszer nyilvántartásában számos olyan épület

szerepel, amelyben nem zajlik oktatás, néhányuk romokban áll, és nem biztonságos. Jellemzően vidéken vannak olyan ingatlanok, amelyekben az elnéptelenedés miatt megszűnt az oktatás, több éve üresen állnak és az önkormányzatoknak, minisztériumi beleegyezés nélkül, nincs lehetőségük ezeket más célra felhasználni” – mutatott rá Novák Csaba-Zoltán Maros megyei szenátor, a szenátus tanügyi bizottságának alelnöke is. Császár Károly Maros megyei szenátor, a szenátus közigazgatási bizottságának elnöke úgy vélte, fontos, hogy az önkormányzatok maguk dönthessék el, hogy milyen rendeltetést adnak azoknak az ingatlanoknak, amelyek kihasználatlanul állnak, és ne legyen szükség minisztériumi beleegyezésre, amely számtalan esetben bürokratikus okok miatt megakadályozza az átminősítés folyamatát. Kovács Irén Szilágy megyei szenátor, a szenátus tanügyi bizottságának tagja arra hívta fel a figyelmet, hogy a szabályozás azt is előírja: ha a diákok létszáma megnő, és újra szükség van az ingatlanra oktatási intézményként, a polgármesteri hivatalnak gondoskodnia kell róla, hogy megfeleljen a célnak. A jogszabály az államelnöki kihirdetést követően léphet hatályba.

Unió támogatással az iskolaelhagyás ellen

Európai alapokból, 36 millió euróval támogatja az európai alapok minisztériuma az iskolaelhagyás mértékének csökkentését, a PhD-hallgatók kutatásait, a vállalkozói szférával való szorosabb együttműködés megerősítését. A terveket nyilvános közvitára bocsátották – közölte az RMDSZ. „A korai iskolaelhagyás komoly problémát jelent az országnak, ezért minden rendelkezésünkre álló eszközzel támogatnunk kell a gyerekek továbbtanulását, hiszen hosszú távon ez segíti a fiatalokat abban, hogy könnyebben találjanak munkát, hogy könnyebben tudjanak boldogulni itthon. Támogatni fogjuk a pedagógusok képzését, hogy elsajátítsák a nem formális oktatás eszközeit” – idézte a közlemény Hegedüs Csillát, az európai alapok minisztériumának államtitkárát.

P. M.